Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آواز تاجیک

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ӮЗБЕКИСТОН

29 маи соли 2002. Чоршанбе № 40 (12783)
Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 19.20 имзо гардид.

Ба иштирокдорони бозиҳои варзишии «Универсиада-2002»

Писарон ва духтарони азизам!

Ҳамаи шумоёнро бо мутантан кушодашавии мусобиқаҳои ҷавонони донишҷӯи Ӯзбекистон «Универсиада-2002» дар ин маҷмӯи варзишии замонавии пуршаҳамат, ки дар Бухорои куҳан қад кашидааст, аз самими қалб муборакбод намудан, ба ман хушу хурсандии махсус мебахшад.

Универсиадаи кунунӣ, ки дар мамлакати мо маротибаи дуюм гузаронда мешавад, яке аз воқеаи муҳим мебошад, ки дар ҳаёти на танҳо иштирокдорони он, балки тамоми халқамон, дар навбати аввал ҷавонон изи равшане мегузорад.

Имрӯзҳо мо дар роҳи амалӣ гардондани мақсадҳои бузург оид ба ҳосил шудани пешрафти Ватан, таъмини сулҳу осоиш ва ҳаёти фаровон дар мамлакат, ҷои сазоворона пайдо кардан дар ҷомеаи ҷаҳонӣ ба ҷавононамон бо эътимоди калон назар меафканем, ки такягоҳу ҷонибдор бароямон мебошанд.

Вазифаи устувори мо, ки дараҷаи сиёсати давлатиро пайдо кардааст, тарбия намудани ҷавонписарону духтарони на танҳо аз ҷиҳати маънавӣ баркамол, ташаббускор, соҳибкор, соҳибмаълумот, балки дар арсаи варзишӣ обутобёфта, соҳиби азму ирода ва хислати мустаҳкам, нишон додани худ дар ҳарбу зарбҳои пуршиддат мебошад ва ҳамаи он бояд мақсади ягонаи ҳамдигарро пурракунанда ва ивазкунанда гардад.

Ва ба даст омадани он чиз, ки тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар мамлакатамон ба ҳар шаҳру деҳот, ҳар як хонадон ворид гардад ва дар пойгоҳи он ба вуҷуд овардани тарзи солими ҳаёт бояд қисми ҷудонопазири орзуву умед ва саъю кӯшиши некамон гардад.

Ба ҳамин маънӣ бидуни шакку шубҳа гуфтан мумкин аст, ки дар амал татбиқ гардидани низоми сезинагии мақсаднок, ки дар худ бозиҳои варзишии «Умид ниҳоллари», «Баркамол авлод» ва «Универсиада»-ро таҷассум гардондааст, босамар будани корҳои моро дар ин самт назаррас тасдиқ мекунад.

Универсиада ҳамчун дараҷаи аз ҳама болои ин низом, агар гуфтан ҷоиз бошад, дар худ олимпиадаи ба худ хосро ба ҷавонони Ӯзбекистон таҷассум гардондааст.

Дар ин лаҳзаҳои фаромӯшнопазир, ба чеҳраҳои кушоди ҷавонони солиму бардамамон назар афканда, ки дар онҳо қуввау ғайрати беҳамто забона мезанад, дар ин варзишгоҳи бузургу замонавӣ ҳазорон ҳамсолонатон, тамоми ҷавонону духтаронеро пеши назар меоварам, ки ба шумоён бо ҳавас назар меафкананд. Ва он қалби маро, чун дили бисёр одамон, аз хурсандӣ ва фахру ғурур саршор мегардонад.

Ба падару модаронатон, ки мисли шумоён ҷавононро ба камол расондаандуояндаи бузурги мо ба онҳо мансуб аст, ҳамчунин ба омӯзгорон ва мураббиёнатон миннатдории самимонаи худро баён мекунам, ки ба шумоён ба ҳаёт роҳхат додаанд.

Ба шумоён бори дигар инро гӯшрас карданӣ ҳастам: дар ҳаёт қадами мустақилона гузошта, дар вазъияти дилхоҳ қатъӣ бошед, ҳамеша дар назди худ мақсадҳои баланду некро пеш гузоред, бигузор азму иродаи шумоён мустаҳкам, эътимодатон ба худ қавӣ бошад.

Ҳамеша дар хотир доред, ки дар паси шумоён Ватане, ки ҳар як ваҷаб хоки он мӯътабар аст, халқатон истодааст, ки тавоно, марду саховатқалб мебошад.

Фарзандони азизам!

Ман эътимод дорам, ки мусобиқаҳои мазкури универсиада-иди ҷавонӣ, зебогӣ ва варзиш ба дараҷаи баланди ташкилӣ, дар рӯҳи рақобати солим, ҳарбу зарби ҳалол мегузарад.

Боварӣ дорам, ки онҳо барои варзишгарони ӯзбек зинапоя дар роҳи ғалабаҳо аз шоҳсуфаҳои олимпиадаи умумиҷаҳонӣ мегардад.

Ба шумоён, иштирокдорони универсиада, рӯҳи баланд, саъю кӯшишро ба сӯи мақсад ва чолокӣ, ҳамчунин саховатқалбӣ, некхоҳӣ, алқисса, тамоми сифату хислатҳоеро таманно дорам, ки ба варзишгарони ҳақиқӣ мансубанд.

Ба шумоён тансиҳатӣ, амалӣ гардидани тамоми орзуву умедҳои некатон ва тамоми он чизро таманно дорам, ки аз ҳаёт мунтазир ҳастед.

Ислом КАРИМОВ,
Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон.

Пазирой дар қароргоҳи Оқсарой

Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов 24 май дар қароргоҳи Оқсарой раиси Шӯрои сиёсии Ҳизби либерал-демократии Ҷопон Таро Асо ва вакили халқ Наряки Накаямаро пазируфт, ки аз ҳизби мазкур ба парлумони мамлакат интихоб шудааст.

— Мо шуморо на танҳо ҳамчун арбоби намоёни сиёсиву ҷамъиятӣ, балки чун дӯсти калони Ӯзбекистон медонем, — гуфт Ислом Каримов ҳангоми мулоқот. — Ташаббусу нақшаҳои шумо оид ба рушди минбаъдаи равобити дуҷониба дар Ӯзбекистон воло арзёбӣ карда мешавад.

Бо қаноатмандӣ зикр кард, ки муносибатҳои мутақобила байни Ӯзбекистон ва Ҷопон вақтҳои охир муназзам инкишоф меёбанд. Президент иброз дошт, ки онҳо дар ҳамаи соҳаҳои ҳаёт, зоҳир мегарданд, аз он ҷумла дар соҳаи сиёсат мавқеи ҷонибҳо аз рӯи бисёр масъалаҳои байналхалқӣ ба ҳам мувофиқ меоянд.

Дар вақтҳои наздик ба мамлакати мо ҳайати вакилони калони намояндагони аҳли ҷамъияти Ҷопон меояд. Дар пойтахти Ӯзбекистон, вилоятҳо ва Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон маҷмӯъҳои ёдгорие кушода мешаванд, ки ба хотири шаҳрвандони ҷопоние гузошта мешаванд, ки дар сарзамини ӯзбек оромии абадӣ пайдо кардаанд.

Маълум аст, ки дар Ӯзбекистон мақоми шаҳрвандони Ҷопон тайғир дода шуд, ки ба мамлакати мо дар давраи Ҷанги дуюми ҷаҳон ба сифати асирони ҳарбӣ фиристода шудаанд. Халқи мамлакати тулӯъи Офтоб табиист, ки ин иқдоми инсонпарваронаро воло арзёбӣ менамояд.

Ҳангоми қабул меҳмонон ба Президент Ислом Каримов барои эҳтироми калон нисбати халқи Ҷопон ва сиёсати адолатнок миннатдории худро баён карданд. Онҳо зикр намуданд, ки чунин муносибатҳои мутақобила ҳамчун таҳкурсии мустаҳкам баҳри рушди минбаъдаи ҳамкории серҷониба хизмат мерасонад.

Ҳангоми гуфтушунидҳо оид ба муносибатҳои байни Ӯзбекистону Ҷопон, ҳамкории байнипарлумонӣ ва дигар масъалаҳое мубодилаи афкор ба амал омад, ки ҷонибҳо ба он майлу шавқ доштанд.

(ӮзА).

Ба иштирокчиёни Ҷашнвораи байналхалқии эҷодиёти халқии «Бойсун баҳори»

Мӯҳтарам иштирокдорони ҷашнвора!

Меҳмонони азиз!

Маро пеш аз ҳама хайра мақдам гуфтани шумоён дар сарзамини Ӯзбекистон ба муносибати гузарондани ҷашнвораи байналхалқии эҷодиёти халқии «Бойсун баҳори» — иди зебогиву нафосат қаноатмандии калоне мебахшад.

Ва ин анҷумани соҳибистеъдодҳои халқӣ, ки дар он намояндагони даҳҳо мамлакатҳои хориҷӣ иштирок менамоянд, беҳуда дар Бойсун, ки дурдонаи воҳаи Сурхон, яке аз гаҳворачунбони тамаддуни ҷаҳонӣ, манбаи фарҳанги қадима ба ҳисоб меравад, гузаронда намешавад.

Ва онро ҳамин тасдиқ мекунад, ки ин гӯшаи нотакрори мамлакати мо аз тарафи ташкилоти байналхалқии баобрӯи ЮНЕСКО «Дурдонаи мероси эҷодиёти халқ ва ғайримоддии инсоният» эътироф гардидааст.

Бешак, ин эътирофи баланд арзёбии муносиби маънавиёти қадимаву ба худ хоси халқи ӯзбек мебошад, ки дар тӯли бисёр асрҳо намунаҳои бузурги эҷодиёти халқ, анъанот ва урфу одатҳои халқиро эҳтиёт намуд ва бо намунаҳои бузург ғанӣ гардондааст.

Ба ҳамин маънӣ санъати нодири Бойсун қисми ҷудонопазири фарҳанги миллии ғайриоддии бой ва рангоранге мебошад, ки онро халқамон офаридааст.

Мо аз ин мероси абадзинда, ки дар он таҷрибаи ҳаётии бисёрасринаи халқамон, орзуву омоли он муҷассам гардидааст, қувваи маънавӣ мегирем. Ва он такягоҳи мустаҳками мо дар сохтмони ҳаёти нав, ҷамъияти наве гардидааст, ки асосашро созгории арзишҳои миллӣ ва умумиинсонӣ ташкил медиҳад.

Санъати эҷодиёти халқ, ки оинаи ба худ хоси рӯҳи халқ мебошад, аз рӯи моҳияти худ дар қалби одамон ҳисси муҳаббат ва шафқат, дӯстӣ ва ризоиятро бедор сохта, ҳар як инсонро водор месозад, ки худро, решаҳои қадимии хешро дарк намояд.

Боварӣ дорам, ки шумоён, иштирокдорони ҷашнвораи имрӯз оғозёфта, баробари намоиш додани намунаҳои эҷодиёти халқи миллату халқҳои мухталиф, ҳамчунин имконияти аз наздик ошно гардидан бо санъати қадимаи халқамон, нерӯи волои эҷодиёти он, саховатпешагӣ ва меҳмондӯстии онро низ пайдо мекунед.

Ба намояндагони ЮНЕСКО, тамоми ташкилотҳое, ки барои гузарондани иди зебои санъат саҳм гузоштаанд, махсусан ба иштирокдорон ва меҳмонони ҷашнвора миннатдории самимонаи худро баён месозам, ки ба ин ҷо аз мамлакатҳои мухталиф омадаанд.

Ба ҳамаатон комёбиҳои эҷодӣ, дар кори некатон, ки барои наздик кардани халқҳо тавассути санъат ба иҷро мерасонед, дастовардҳои навро таманно дорам.

Ислом КАРИМОВ,
Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон.

Мӯҳтарам Ҳофиз Оллоназаров!

Ба Шумо барои пешкаш кардани дастхати дафтари нотавии қадимаи «Танбур чизиғи», ки намунаи нодири мероси маънавии халқи мо ба ҳисоб меравад, миннатдории самимонаи худро баён мекунам.

Вазифа ва ӯҳдадории худ мепиндорам, ки аз номи аҳли ҷамъияти мусиқии мамлакатамон, аз номи худам ба ниёкони Шумо, аъзои оилаатон миннатдориро ба он баён кунам, ки шумоён дар тӯли бисёр солҳо ин асари бебаҳои санъатро эҳтиёткорона маҳфуз доштед. Ва он дар навбати худ гувоҳ бар ҳамин мебошад, ки ниёкони мо дониш, санъат ва фарҳанг, саъю кӯшиши мунтазамонаи онро ба сӯи некӣ воло арзёбӣ кардаанд.

Чунин меҳисобам, ки ин дастхати нодир — ёдгории таърихии санъати мусиқии бою нотакрорамонро дар Осорхонаи мусиқии Консерваторияи давлатии Ӯзбекистон маҳфуз доштан мувофиқи мақсад мебуд. Ва ин асари нодир, бешак дастуруламали муҳим барои омӯзиши асосҳои мусиқии миллӣ, баробари ин манбаи фахру ғурур барои ҳамаи дӯстдорони санъати классикии ӯзбек мегардад.

Ба Шумо бори дигар миннатдорӣ баён карда, ба оилаатон сулҳу салоҳ ва осоиштагӣ, хушбахтӣ ва фаровониро таманно дорам. Ҳамеша тансиҳат бошед.

Бо камоли эҳтиром

Ислом КАРИМОВ,
Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон.

Дурдона

Решаҳои санъати мусиқии миллии мо, ки алҳол аҳли ҷамъияти ҷаҳон бештар эътироф мекунад, аз қаъри асрҳои зиёде об мехӯрад. Аз рӯи маълумотҳои мавҷуда, чанд аср муқаддам ба коғаз тарҳи мусиқӣ сабт ёфта будааст. Маълум аст, ки дар ин бобат дар Хоразм корҳои зиёде ба иҷро расидаанд. Мувофиқи фармоиши Муҳаммад Раҳимхон Ферӯз дар пойгоҳи дастхати хаттии нотавии «Танбӯр чизиғи», ки аз тарафи Комили Хоразмӣ таълиф гардида буд, бо иштироки мусиқинависони хоразмӣ, ки матнҳои мусиқӣ ва шеърӣ офаридаанд, китобе аз чоп баромада буд.

Искандар Ёқуб-ӯғли баробари ҳофизи машҳури хоразмӣ будан, соҳиби дастхати нодир оиди таърихи санъати миллиамон, фарҳанги ӯзбек, аз он ҷумла намунаи такмилдодашудаву ғайриоддии «Танбӯр чизиғи» буд. Баробари сипарӣ шудани солҳо ин асари бебаҳо ҳамчун мерос сараввал ба фарзандони ӯ Ҷумъаниёз ва Амин, баъд ба набераи ӯ Ҳофиз Оллоназаров расид.

Ҳофиз Олланазаров, ки дар маъвояш дар тӯли бисёр солҳо дастхати нотаи қадимӣ маҳфуз буду он мероси маънавиамон ба ҳисоб меравад, ба қарибӣ онро ба Президенти мамлакатамон тақдим намуд. Ба ҳамин муносибат дар хонадони ҳамватанамон, ки дар маҳаллаи Янги ҳаёти ноҳияи Акмал Икромови пойтахт ҳаёт ба сар мебарад, гурӯҳи намояндагони аҳли ҷамъият, фаъолони маҳалла меҳмон шуданд.

Ба Ҳ.Оллоназаров мактуби ҷавобӣ ва тӯҳфаи хотиравии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шуд.

Дар мактуб ба аъзоёни оилаи Ҳ.Оллоназаров ба он миннатдории самимона баён гардидааст, ки онҳо дар тӯли бисёр солҳо ин асари бебаҳоро чун гавҳари чашм эҳтиёт намудаанд.

Ва дарҳақиқат, ин асари нодир, бешак дар омӯзиши асосҳои мусиқии миллӣ дастури муҳим буда, дар айни замон манбаи фахру ғурур ба дӯстдорони санъати ӯзбек мебошад. Ба фикри мутахассисон нодир будани ин дастхат дар он зоҳир мегардад, ки дар он 97 мусиқии классикӣ ҷамъ омадааст, ки барои санъатшиносону мусиқидонон то ҳол номаълум мебошад. Онҳо асосан ба усули иҷрои мақом барои дутору танбӯр таъин гардидаанд. Он чиз боиси диққату эътибор аст, ки дар он баробари мусиқӣ матни шеърҳо, аз он ҷумла асарҳои назмии Навоӣ, Мӯнис, Огаҳӣ, Комил Хоразмӣ, Муҳаммад Расул Мирзо, Ҳофизи Шерозӣ, ҳамчунин намунаҳои эҷодиёти даҳонакии халқ ҷо пайдо кардаанд.

Дар Консерваторияи давлатии Ӯзбекистон маросими супурдани ин дастхати нодир ба Осорхонаи мусиқии даргоҳи мазкур ба амал омад. Зикр ёфт, ки чунин корҳои нек, аз қабили дар мамлакат эҳёи гузаштаву маънавиёт, шукуфонии минбаъдаи санъати мусиқии миллӣ ба дараҷаи сиёсати давлатӣ бардошта шудааст. Ва дар ин бобат, ки чунин Қасри боҳашамат қад кашидаву чунин тадбири муҳим маҳз дар ҳамин ҷо гузаронда мешавад, маънои амиқи рамзиро касб мекунад.

Дар тадбир Арбоби шоистаи санъати Ӯзбекистон, профессор Равшан Юнусов, дирижёри номдор, Ҳунарвари шоистаи Ӯзбекистон, профессор Фирӯза Абдураҳимова, унвонҷӯи ҳамин донишкадаи таълими олӣ, сардори гурӯҳи «Тавоис» Роза Ҳайдарова ва дигарон сухан ронда, ба Президенти мамлакатамон барои диққату эътибори доимиаш, ки нисбати рушди санъати мусиқии ҷумҳурият зоҳир мекунад, миннатдорӣ баён карданд.

— Аъзои оилаи моро он низ беҳад мамнун сохт, ки сарвари давлатамон ба ман, шаҳрванди оддӣ ҳамин қадар диққату эътибори калон зоҳир намуд, — гуфт Ҳофиз Оллоназаров. — Мактуби ҷавобии ба унвони ман ирсолгардида ҳамчун гувоҳи диққату эътибори Президент Ислом Каримов ба ҳар як шаҳрванд мебошад. Бо ташаббуси ӯ ба консерватория супурдани ин дастхати нотаи қадимӣ зуҳуроти диққату эътибори калон ба ҷавонон —ояндаи Ватанамон, рушди санъати миллии Ӯзбекистон мебошад, ки дунёро бештар ба ҳайрат мегузорад. Барои ин мо аз Президент беҳад миннатдор ҳастем.

Дар тадбир Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Хайриддин Султонов иштирок намуд.

Назокат УСМОНОВА,
мухбири ӮзА.

«Баҳори Бойсун»

25 май маросими мутантани кушоиши ҷашнвораи кушоди эҷодиёти халқи «Бойсун баҳори» ба амал омаду меҳмонон аз даҳҳо мамлакатҳои ҷаҳон ташриф оварданд. Ба онҳо имконияти калон дар бобати ошно гардидан бо воҳаи Сурхон — яке аз гаҳворачунбони тамаддун, аз он ҷумла Бойсуни кӯҳӣ фароҳам оварда шуд, ки дар он сарвати фарҳангӣ ва маънавии халқи ӯзбек эҳтиёткорона ва боэҳтиромона нигоҳ дошта мешавад.

Ҳокими вилояти Сурхондарё Тошмирзо Қодиров ҷашнвораро кушода эълон намуд. Матни муборакбодии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистонро ба унвони иштирокдорони ҷашнвораи байналхалқии эҷодиёти халқи «Бойсун баҳори» ҷонишини Нахуствазири ҷумҳурият, раиси кумитаи тадорук Ҳамидулло Кароматов хонда дод. Иштирокдорони ҷашнвора муборакбодии Президентро бо кафкӯбиҳои бардавом пешвоз гирифтанд. Сарвари намояндагии ЮНЕСКО дар Ӯзбекистон Майкл Барри Лейн ташкилотичиён ва васоятгарони ҷашнвораро самимона муборакбод намуда, ба он эътимод баён кард, ки анҷуман дар доираи ҷаҳонӣ анъанавӣ мегардад.

Дар ҷашнвора профессор аз Ҷопон Хошимо Хирошу, олими ҳафриётшинос аз Фаронса Ивана де Санк, санъатшинос аз Куриёи Ҷанубӣ Квон Охсанг суханронӣ карда, зикр намуданд, ки ҷашнвораи «Бойсун баҳори» ба рушди минбаъдаи равобити фарҳанги байни халқҳо, таҳкими ғояи сулҳу салоҳ, дӯстӣ, башардӯстӣ, муносибати боэҳтиромона ба мероси инсоният хизмат мерасонад.

Суруди миллии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон садо медиҳад. Баъд барномаи калони консертӣ бахшида ба кушоиши ҷашнвора ба тамошогарон пешкаш карда мешавад.

Дар доираи ҷашнвора кушоиши маркази эҷодиёти халқи «Бойсунтоғ», конфронси илмиву амалӣ таҳти унвони «Дурдонаҳои мероси эҷодиёти халқ ва ғайримоддии инсоният» дар мисоли фарҳанги Бойсун ба амал омада, меҳмонон бо арзиши абадии халқи ӯзбек ошно карда шуданд.

Озмуни дастаҳои фолклориву этнографӣ, бахшиён, иҷрогарони анъанавии мусиқӣ ва дизайнерҳо-моделсозон се рӯз бо дараҷаи баланд давом кард. Дар он намояндагон аз Ҷопон, Куриёи Ҷанубӣ, Фаронса, Туркия, давлатҳои ҳамсояамон — Тоҷикистон, Қирғизистон, аз ҳамаи вилоятҳои Ӯзбекистон ва Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон иштирок намуданд. Дар байни дастаҳо ансамблҳои «Бойсун», бачагонаи «Қуралай», ҷамоаҳои мардумии «Човка»-и Самарқанд, «Гаштак»-и Ҷиззах, «Оразибон»-и Хоразм, «Гавҳар»-и Тошканд, «Чироқчи чироқлари»-и Қашқадарё, «Анор»-и Сариосиё ғолиб дониста шуданд. Дар байни бахшиён Шомурод, Шобердӣ ва Рустам бахшиҳо ғолиб эълон гардиданд. Мукофоти ба номи Турғун Алиматов ба танбӯрнавоз Шӯҳрат Холхӯҷаев супурда шуд. Дар озмуни моделсозон Сайёра Мӯъминова, дар бобати иҷрои анъанавӣ бошад, Рисбек Юнусов ғолиб баромаданд. Ба онҳо ва дигар ғолибон тӯҳфаҳои гаронбаҳо супурда шуданд.

(Мухбири худамон).

Иди ҷавонӣ, зебогӣ ва варзиш

Нигориш аз расми кушоди бозиҳои варзишии «Универсиада-2002»

Бухорои Шариф, ки имрӯзҳо ба бар либоси тамоман навро гирифтааст, тантана дорад. Дар ин ҷо варзишгарон-донишҷӯён аз саросари ҷумҳурият барои гузарондани мусобиқаҳои варзишии ҷумҳурии ҷавонон таҳти унвони «Универсиада-2002» ҷамъ омадаанд. Мусобиқаи аввал ду сол муқаддам дар шаҳри Намангон ба амал омада, дар китоби варзиши ҷумҳурият саҳифаи навро боз карда буд. Ва ин мусобиқаҳоро, ки бори дуюм ба амал меоянд, Бухорои куҳан қабул карда, аз саросари Ӯзбекистон варзишгаронии соҳибистеъдодро ҷамъ овард. Ташаббускори гузарондани ин мусобиқаҳо Вазорати маълумоти олӣ ва миёнаи махсус, Кумитаи давлатии тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, Кумитаи миллии олимпӣ, Кенгаши Федератсияи иттифоқҳои касабаи Ӯзбекистон ва ҳокимияти вилояти Бухоро буданд.

Бояд тазаккур дод, ки ба мусобиқаҳо тайёрии ҳаматарафа дида шуд. Баъди эълон гардидани хабар дар бобати гузаронидани мусобиқаҳо варзишии «Универсиада»-и навбатӣ дар Бухоро кулли тадбирҳо андешида шуда, ҷомаи амал пӯшиданд. Аз он ҷумла, барои корҳои бунёдкориву тармимӣ беш аз даҳ миллиард сӯм харҷ гардид. Варзишгоҳҳо, маҷмӯъҳои варзишӣ ва майдонҷаҳои варзишӣ аз нав сохта ва ё тармим гардиданд. Аз он ҷумла, варзишгоҳи марказии «Бухоро», ки дар ин ҷо маросими кушоиш ва пӯшидашавии мусобиқаҳо ба амал меоянд, бо назардошти талаби байналхалқӣ таҷдид ёфта, гунҷоиши он ба 25 ҳазор нафар расонда шуд. 18 толор ва майдончаи варзишӣ барои машғулиятҳо аз рӯи намудҳои мухталифи варзиш ба вуҷуд омаданд.

Баъди садои маҳини мусиқӣ чароғҳои бузурги варзишгоҳ дар гиронда мешаванду ҳусни нотакрори рангорангро ба вуҷуд меоварад. Ин чароғҳои бузург дар манораҳои 51 метраи атрофи варзишгоҳ гузошта шудаанд. Варзишгоҳ аз одамон, лаболаб ҷои нишаст нест. Бо иборае сӯзан партоед, ба замин намеафтад. Ба майдон тимҳо аз вилоятҳо, Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, шаҳри Тошканд ворид мегарданд ва онҳоро мухлисони сершумор бо кафкӯбиҳои бардавом пешвоз мегиранд. Он бесабаб нест. Ба Бухоро ба ғайр аз меҳмонон беш аз чор ҳазор нафар ҷавонписарону духтароне, ки бо варзиш машғуланд, ҳамроҳи устодони худ, ҳамчунин иштирокдорони дастаҳои ҳаваскорони санъат омадаанд. Аз онҳо танҳо 2280 нафарашон дар мусобиқаҳо аз рӯи дувоздаҳ намуди варзиш иштирок мекунанд. Бори аввал ҷавонони донишҷӯй аз рӯи намудҳои тӯби дастӣ, шиноварӣ, дзюдо қувва меозмоянд дар чунин мусобиқаҳо. Зеро дар Намангон танҳо аз рӯи нӯҳ намуди варзиш мусобиқаҳо ба амал омада буданд.

Аз минбарҳо ҳокимони вилоятҳои Ӯзбекистон, Раиси Жукорги Кенгеси Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, сарварони вазорату идораҳои ҷумҳурӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, донишкадаҳо, ҳамчунин намояндагони ташкилотҳои васоятгар ҷо гирифтаанд. Дар қатори онҳо меҳмонон аз 50 давлати ҷаҳон нишастаанд. Баробари ин бозиҳо ба 30 мамлакати ҷаҳон намоиш доданаш ба нақша гирифта шудааст ва ин далелҳо аз шавқу завқи баланд нисбати ин мусобиқаҳо гувоҳӣ медиҳанд.

Ҳокими вилояти Бухоро С.Хусенов мусобиқаҳои ҷумҳурии варзишии ҷавонони «Универсиада—2002»-ро кушода эълон намуда, ҳамагонро хайра мақдам гуфт. Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Т.Рисқиев матни Муборакбодии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримовро ба унвони иштирокдорони мусобиқаҳои ҷумҳурии варзишии донишҷӯёни «Универсиада-2002» хонда дод.

Варзишгоҳро як дам хомӯшӣ фаро мегирад. Диққату эътибори ҳамагон ба машъала нигаронда мешавад, ки ба маркази варзишгоҳ наздик меояд. Вай дар дасти қаҳрамони ҷаҳон аз рӯи кураш Шӯҳрат Хӯҷаев ва қаҳрамони Ӯзбекистон аз рӯи гимнастика Ойдин Файзиева-донишҷӯёни бухорогӣ мебошад. Бояд тазаккур дод, ки ин машъала-яъне оташи мусобиқаҳо аз печи калони офтобии Пажӯҳишгоҳи маводшиносии Иттиҳодияи илмиву истеҳсолии «Физика — Солнтса»-и ноҳияи Паркенти вилояти Тошканд дар гиронда шуда, онро 27 нафар варзишгарони беҳтарин аз саросари ҷумҳурият то ба Бухоро расонда оварданд.

Баъди дар гирондани оташи мусобиқаҳо Суруди миллии Ӯзбекистон садо медиҳад.

Маросими расмии кушоиши мусобиқаҳо ба консерти калони идона бо иштироки ҳунарварони номдор, овозхонон, дастаҳои сершумори ҳаваскорони санъат ба анҷом расид.

Ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ҳ.Кароматов дар маросими кушоиши мусобиқаҳо ҳузур дошт.

Мусобиқаҳо давом доранд ва бешак натиҷаҳои аввалин аз ҳамин гувоҳӣ медиҳад, ки натиҷаҳои аз ҳама баланд қайд хоҳанд гардид.

Амрулло АВЕЗОВ,
мухбири «Овози тоҷик» дар вилояти Бухоро.

Маҷлиси Кумитаи тадорук

Дар Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон маҷлиси Кумитаи тадоруки ҷумҳурӣ оид ба тайёрӣ ва гузарондани ҷашни 70-солагии шаҳри Нукус ба амал омад.

Маҷлис таҳти сарпарастии ҷонишини аввали Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, раиси кумитаи тадорук Козим Тӯлаганов гузашт.

Дар маҷлис зикр гардид, ки пойтахти Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон — Нукус дар рушди иҷтимоиву иқтисодӣ ва ҳаёти фарҳангии мамлакатамон аҳамияти калон касб мекунад ва мувофиқи қарори Девони Вазирон ба мақсади ҷашнгирии сазоворонаи 70-солагии шаҳр зарур меояд дар ҳаҷми калон корҳои бунёдкорона ба иҷро расонда шаванд.

Ҳозирони маҷлис бо нақшаи тадбирҳои кумитаи тадорук дар бораи ободонӣ, таҷдид ва корҳои тармимӣ, сохтмони биноҳои нави замонавӣ дар шаҳри Нукус ошно карда шуданд. Супоришҳои мушаххас оиди иҷрои ин тадбирҳо дода шуданд.

Дар маҷлис Раиси Жӯқорги Кенгеси Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон Мӯсо Ерниёзов иштирок намуд.

«Ғалла — 2002»

Хирманатон пурбаракат бод, қувагиён

Имсол ғаллакорони ноҳияи Қуваи вилояти Фарғона ба 6700 гектар ғалла пошиданд. Ҳосил пухта мерасад ва баробари ғаллакорон ба ин маъракаи пурмасъулият аҳли меҳнати Ҷамъияти саҳҳомии саройи мошину тракторҳои ноҳия ҳам тайёрии пухта мебинанд. Алҳол бо саъю кӯшиши аҳли меҳнати ҷамъият шаш комбайни «Кейс», даҳ комбайни «Енисей» ва нӯҳ комбайни «Нива» хушсифат аз таъмир баромаданд.

Мувофиқи тадбири андешидашуда техникаи мазкур ба шаш гурӯҳ тақсим шуда, бо даравидани ғалла машғул мегардад. Ба гурӯҳҳо комбайнронони моҳиру соҳибтаҷриба сарвар таъин гаштаанд. Дар худи саҳро хӯроки ройгони гарм ташкил карда мешавад. Чун солҳои пешина имсол низ комбайнчиёни пешқадам дар тӯли ҳар даҳ рӯз бо мукофотҳои қиматбаҳо тақдир мегарданд. Шералӣ Болтабоев, Ҳусейнбой Парпиев, Аваз Аҳмадҷонов, Турсуналӣ Ғойибназаров барин комбайнронон чун солҳои пешина пешсафиро аз даст надоданианд. Ҳар яки онҳо имсол барои даравидани 800 гектарӣ ғаллазор камари ҳимматро маҳкам бастаанд.

— Маъракаи ҳосилғундориро дар ду баст ташкил мекунем, — мегӯяд сарвари Ҷамъияти саҳҳомии саройи мошину тракторҳои ноҳияи Қува Раҳимҷон Комилов. — Тамоми механизаторонамон дар курси такмили ихтисос маҳорати худро баланд бардошта омаданд. Онҳо дар ноҳияи Бағдод аз комбайнронони пешқадам ва мутахассисони номдори соҳаи мазкур сабақ гирифтанд. Мақсад пеш гузоштаем, ки маъракаи ғалладаравиро дар тӯли 19 рӯз ба анҷом расонда, аз ҳар гектар 50 сентнерӣ ҳосил бардорем.

Алҳол аз ҷумлаи мутахассисони баландмалака комиссияи сифат ташкил ёфта, тамоми техникаи ҳосилғундору нақлиётиро аз назар мегузаронанд. Мақсад аз ин тадбир сари вақт бартараф кардани камбудиҳоест, ки дар рафти корҳои тармимӣ ба онҳо роҳ гузоштаанд.

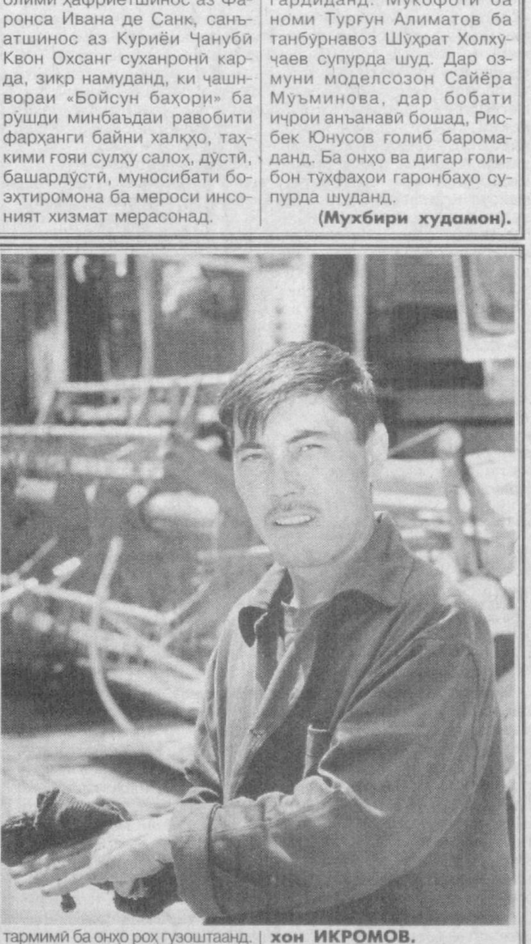

Дар сурат: комбайнрони пешқадами ҷамъият **Ҷалолхон ИКРОМОВ.**

Матн ва сурати Шӯҳрат ОЛИМОВ. (ӮзА).

Аз дафтари қайдҳо

Бахти деҳқонон

Субҳи содиқ Расулака, аз рўи одат, ба рўи ҳавлӣ баромаду аз омадани шибир-шибири борони баҳорӣ «худоро шукр, имсол шояд корҳои деҳқонӣ бор диҳад» — рўҳбаландона аз дил гузаронд ва сўи заминҳои кишт роҳ пеш гирифт. Ғаллазори ба майсазор табдилёфтаву ниҳолҳои пахтаи себаргаю чорбарга шударо як-як аз назар гузаронда, «иншооллоҳ, ба нияти имсолаамон низ мерасем», зери лаб худ ба худ пичиррос зад ў.

Қаҳрамони мо Расул Деҳқонов аслан зодаи Қўқанди вилояти Фарғона буда, зиёда аз сӣ сол аст, ки дар хоҷагии фермерӣ ва деҳқонии «Дўстлик»-и (номи аввалааш Северний маяк) ноҳияи Чирчиқи Миёнаи вилояти Тошканд фаъолияти меҳнатии худро идома медиҳад. Чанд соли аввал касби механизаториро ба зимма дошт ва дувоздаҳ сол аст, ки дар хоҷагии мазкур сарвари пудратчиёни оилавист. Хушбахтона, аз ин ёздаҳ сол аст, ки дар бобати ба иҷро расондани ҳосилнокии ғалла, пахта, дон ва дигар зироат бахт ба рўяш механдад. Агарчӣ аз ин бурдбориҳояш меболад, вале саргарм нашуда, боз ба беҳтар гардидани ҳосилнокии соли ояндааш замина мегузорад. Ба тадбирҳои агротехникӣ ҷиддан эътибори махсус медиҳад. Ин ҷо муболиға нест, агар бигўем, ки ў заминро сидқан дўст дошта, ҳар як ниҳоли рўёндаашро мисли кўдак нигоҳубинӣ мекунад. Ба зироат дар вақтҳои зарурӣ ғизо медиҳад. Аз заҳмат ва мушкилиҳои корҳои деҳқонӣ намекебад. Агарчӣ худ деҳқонзодааст у дар ин бобат таҷрибаи ғанӣ дорад, аз деҳқонони соҳибтаҷриба сирру асрори барояш торикро мепурсад, пайваста меомўзад. Бештар дар якҷоягии деҳқонони зери дастонаш баҳри беҳбудии кор тадбирҳои мухталиф меҷўяд. Дар воқеъ, Расулака зимни сўҳбат як фикри ҷолиб гуфт: — Азбаски заминҳои кишти мо дар шафати роҳи калони Тошканд — Бекобод воқеъ аст, корбарии мо низ аз назари хурду калон дур намемонад. Илова бар ин байни ду тарафи роҳ қаторахои гулҳои рангоранг парвариш мекунем. Аҷибаш он аст, ки дар қатори гулҳо мабодо тухми пахта афтида бошаду сабзад, чунон серҳосил мешавад, ки на танҳо моро, балки дигар роҳгузаронро низ ба ваҷд меорад. Суханҳои ў ба чунин хулоса овард: Агар ҳар як ниҳоли пахтаро зери назорати қатъӣ бигирем, обу ҳавои хуш бевафой накунад, ҳосили фаровон ба даст меомадааст.

Ин суханони деҳқони асил ҷиҳати кордонии ўст. Хулосаҳои Расулака аз суханони пурқиммати сарвари мамлакатамон Ислом Каримов «То замин соҳиби худро намеёбад, нақшаҳои дар назар доштаамон дастёр нахоҳад гардид» сарчашма мегирад.

Зиёда аз 50 гектар замин дар ихтиёри ҷамоаи Расулака мебошад. 24 гектар пахта ва 26 гектар ғалларо се оила парвариш мекунад — пудратчиёни оилавӣ парвариш мекунанд. Онҳо соли гузашта аз ҳар гектар ба ҷои 25 сентнерӣ 36 сентнерӣ пахта ва ба ҷои 26 сентнерӣ 40-50 сентнерӣ ҳосили ғалла бардоштанд. Онҳо ҳаққи меҳнаташонро сари вақт мегиранд. Ба ҷуз ин дар охири сол ба ҳар як пудратчӣ 70 ҳазор сўмӣ дода шуд. Илова бар ин дар давоми сол равған, сабзавот ва орд дода шуд. Ин аст, ки самаранокии меҳнати онҳо ин омилҳо аҳамияти муҳимро касб намуданд. Ҳангоми сўҳбат Расулака афзуда, — ҳатто солҳое, ки дар вақташ додани маоши деҳқонон душвор буд, камина ҳаққи деҳқононро дастрас менамудам. Масалан, ба ғайр аз хўроквории ба мардон, мўза ва ба занон бошад, калўш меовардам. Ва ҳанўз ҳам ба кадоми онҳо аз маркази хоҷагӣ ва ё ноҳия ҳуҷҷате барояшон зарур бошад, аз паи иҷрои ин гуна корҳо камар мебандам.

Гуфтан ҷоиз аст, ки ин ҷо сарфаи вақти кор ҳам дар назар дошта шудааст. Ҳамчунин пас аз ҷамъоварии ҳосили ғалла, барои кишту кори шахсии ҳар як пудратчӣ 10 сотухӣ ҷудо карда мешавад. Кирмакпарварон ҳам аз ин имтиёз орӣ нестанд. Деҳқононе, ки дар пеш тўй ва ё маъракае дораду ба пул эҳтиёҷ дорад, аз ҳисоби маошаш пешакӣ дода мешавад.

Рўзи хотира, ки ба наздикӣ истиқбол гардид, дар оростани дастурхон ва тақдим намудани тўҳфаҳо ба пиронсолон, ки дар маркази хоҷагии мазкур баргузор шуд, ҳиссаи пудратчиёни зикршуда низ мебошад.

Расулака нақлашро идома медиҳад. — Соли гузашта ҳамроҳи бобои Турсун ном деҳқони пурдида, дар як вақт ҷуворимакка коштем. Мо се маротиба обёрӣ намуда, ду маротиба бехи ниҳолҳои нав аз замин нешзада баромадаи ҷуворимаккаро нарм кардем. Аммо Турсунбобо панҷоҳ фоизи кори моро иҷро намуданду аз чи бошад, ки ҷуворимаккаашон якбора афзоиш ёфт. Бесаброна сирашро пурсон шудам.

— Кўдак ҳангоме ки гиряд, модараш шир медиҳад ва кадом зироате, ки набошад қатъи назар ҳамин, ки ба ин ё он ғизо зарурат пайдо кунад, эҳтиёҷи онро сари вақт қонеъ гардондан зарур — посух дод Турсунбобо.

Ҳамаи ин муваффақиятҳо танҳо бо заҳмати Расулака набуда, балки ба туфайли ҳамдастии пудратчиён мебошад.

Хуллас, хоҷагии мазкур бо роҳбарии Р.Деҳқонов дар ҳамфикрию ҳамдастӣ фаъолият мебаранд. Ва ин ҳамдастию ҳамфикрӣ бор меоварад. Онҳо якдилона мегўянд: агар офатҳои нобиҳангом рух надиҳанд, имсол аз ҳар гектар 35 сентнерӣ пахта ва 41 сентнерӣ ғалла мегиранд. Бешубҳа!

Онҳо деҳқонони кордидаю барнову пир. Ин гапро сидқан ба забон меоваранд, вақте ки бо пахтакорону ғаллакорон хайрухуш мекардам ва баъди борони пай дар пай офтоби тобон ба замин, ба пайкалҳои киштзору ғаллазор бедареғ нур мебахшид. «Бе нури офтоб на ғаллаву на пахта мерўяд» — аз дил мегузарондам раҳораҳ.

Ғ. БЕКНАЗАРОВ,
мухбири «Овози тоҷик»
дар вилояти Тошканд.

Бахшида ба қонунгузорӣ

Дар Донишкадаи давлатии ҳуқуқшиносии Тошканд «мизи мудаввар» бахшида оиди бавуҷудоварии асоси ҳуқуқии фаъолияти парлумони дупалатагӣ ба амал омад. Дар тадбири мазкур таркиби профессорону омўзгорон, донишҷўён ва олимони унвонҷўи Донишкадаи давлатии ҳуқуқшиносии Тошканд иштирок намуданд.

Нотиқон дар бораи мақсад ва моҳияти Қонуни Конститутсионӣ «Дар бораи натиҷаҳои раъйпурсӣ ва усулиятҳои асосии ташкили ҳокимияти давлатӣ» суханронӣ карда, зикр намуданд, ки аҳамияти он дар таҳияи қонунҳои нав, нақши Қонуни конститутсионӣ дар бобати сохтмони ҳокимияти давлатӣ низ калон мебошад. Бо назардошти он зарур мебошад, ки маълумоти ҳуқуқӣ ва корҳои тадқиқотиву илмӣ дар пойгоҳи меъёрҳои Қонуни Конститутсионӣ, амиқ гардондани тадқиқотҳо дар соҳаи ҳуқуқ ва дигар вазифаҳои муҳими соҳаи мазкур ба роҳ монда шаванд.

Иштирокдорони «мизи мудаввар» як қатор таклифу мулоҳизаҳои худро оиди лоиҳаҳои қонунҳо «Дар бораи Сенати (палатаи болоии) ва Палатаи қонунбарории (палатаи поёнии) Олий Маҷлис баён карданд, ки мебояд мувофиқи талаби Қонуни конститутсионӣ қабул гарданд.

Таклифҳоли пешгузошта ба Комиссияи оид ба тайёркунии лоиҳаи қонунҳои Ҷумҳурияти Ўзбекистон назди Вазорати адлияи Ҷумҳурияти Ўзбекистон пешкаш гардиданд.

Аҳду паймон дар бобати амиқ гардондани корҳои илмиву тадқиқотӣ ба мақсади пешкаш кардани таклифҳои зарурӣ ба лоиҳаҳои қонунҳои нав дар пойгоҳи доимӣ ташкил намудани мубодилаи афкор дар соҳаи мазкур, ҳамчунин омўзиши илмии ташкили ҳокимияти давлатӣ, таҷрибаи ҷаҳонӣ ҳосил гардид.

Шарҳи рўзнома

Маъракаи масъулиятнок

Сари вақт даравидан ва кўфтани ғаллаи имсола, ки бар ивази меҳнати зарбдоронаи деҳқонон рўёнда шудааст, яке аз вазифаи муҳим ба ҳисоб меравад. зеро дар ҳамаи ғаллазорҳо ҳосили фаровон рўёнда шудаасту он аз ҳар як иштирокдорои маъракаи ғалладаравиву ғаллакўбӣ масъулияти калонро талаб мекунаду водор месозад, ки аз имкониятҳои хурдтарин ҳам барои пешравии кор босамар истифода баранд.

Бояд тазаккур дод, ки имсол ба як миллиону 244 ҳазору 300 гектар заминҳои обёришавандаву лалмӣ ғалладона пошида шудаасту аз он мебояд 4 миллиону 302 ҳазору 900 тонна ғалла бардошта шавад ва он имконият медиҳад, ки эҳтиёҷи ҷумҳурият дар ин бобат пурра қонеъ гардонда шавад.

Дар ноҳияҳои ҷанубии ҷумҳурият, алалхусус, дар баъзе хоҷагиҳои фермериву деҳқонӣ, ширкатии вилоятҳои Сурхондарёву Қашқадарё ба даравӣ гандуми тезпази навъи «Чиллаки» шурўъ намуданд ва натиҷаҳои аввалин аз ҳамин гувоҳӣ медиҳанд, ки ҳосил хуб рўёнда шудаасту мебояд онро дар фурсати кўтоҳ беталаф ҷамъ овард. Зеро ҳарчанд фасли тобистон наздик шуда истода бошад ҳам, баҳор инҷиқиҳои худро ҳамоно давом медиҳад. Боронҳо мебоsurvey…

Боронҳо мебоpанду он албатта, ба сифати ғалла таъсири худро мегузорад. Аз ин рў, аз қувваи техника, махсусан комбайнҳои замонавӣ босамар истифода бурдан аҳамияти калон дорад. Аз он ҷумла, имсол дар ҷамъоварии ғалладона истифода бурдани 4509 комбайн дар назар дошта шудааст, ки 1836 адади онро комбайнҳои замонавии тамғаҳои «Кейс», «Класс» ва «Ню-Холанд» ташкил медиҳанд. Аз ҳама муҳимаш ин техника гурўҳ-гурўҳ бо назардошти мўҳлати пухта расидани ғалла истифода мегарданд, ки бешак маҳсулнокии онҳоро афзун хоҳад гардонд. Баробари он ин шакли ташкили меҳнат имкон медиҳад, ки ҳам техника пурмаҳсул истифода бурда шаваду ҳам мўҳлати пешбинигардидаи баанҷомрасонии маъракаи дарав таъмин гардад. Мувофиқи қарори ҳукумат дар ин бобат дар тўли 15-20 рўз, аз ҳама бештар дар тўли 25 рўз ба анҷом расондани маъракаи ғалладаравӣ пешбинӣ гардидааст, ки ба зиммаи сарварон, пеш аз ҳама, аҳли меҳнати ҷамъиятҳои саҳҳомии саройи мошину тракторҳо масъулияти калонеро мегузорад. Баробари ин пешгирӣ кардани дуздиву талафи ғалла аҳамияти калон дорад. Аз ҳамин сабаб баъди иҷрои ўҳдадориҳои шартномавӣ бо деҳқонони ҳисобу китоб кардан ба ғалла аҳамияти калон касб мекунад. Бо назардошти ҳамин дар саҳроҳо гурўҳҳои корбастон шуда, ҳаҷми ҳосили рўёндашударо пешакӣ муайян карда, чӣ қадар супурдани ғалла аён гардид ва он албатта, масъулияти сарварон ва иштирокдорони маъракаи ғалладаравиро баланд мебардорад. Дар айни замон аз ҷиҳати моддӣ рағбатноксозии иштирокдорони ин маъракаи масъулиятнок низ аҳамияти калон дорад. Аз ин рў ба Пахтабонк, Ғаллабонк ва дигар бонкҳои тиҷоратие, ки ба кишоварзӣ хизмат мерасонанд, тавсия гардидааст, ки додани ҳақро бо пули нақд дар тўли ҳар панҷ рўз як бор таъмин кунанд, ки аз тарафи Бунёди ҳисобу китоб ба маҳсулоти кишоварзии барои эҳтиёҷи давлатӣ назди Вазорати молия ҷудо карда мешавад. баробари ин ба мақсади ҳавасмандгардонии ғаллакорон аз оғози мавсим ба онҳо бунакпулиҳо дода шуданд. Масалан, тавассути бонкҳои тиҷоратӣ деҳқонон аз корхонаҳои низоми Корпоратсияи давлативу саҳҳомии «Уздонмаҳсулот» то 1 маи соли кунун 74,5 миллиард сўм бунакпулӣ гирифтанд, ки аз он 44,7 миллиардашро Бунёди ҳисобу китоби маҳсулоти кишоварзӣ барои эҳтиёҷи давлатӣ назди Вазорати молия додааст.

Аввали моҳи оянда дар саросари ҷумҳурият ба оммавӣ ғундоштани ҳосили ғалла шурўъ мекунанд ва он маъракаи масъулиятнок мебошад. Вале санҷишҳо нишон медиҳанд, ки дар маҳалҳо камбудиву хатоиҳо ба назар мерасанд, ки солҳои пешин роҳ дода буданд. Аз он ҷумла, на ҳамаи пунктҳои қабули ғалла, элеваторҳо, сангу тарозу, майдончаҳои хушккунӣ пурра аз тармим баромадаанд. Техникаи ҳосилғундору нақлиётӣ ҳарчанд нисбати ҳамин давраи соли гузашта бармаҳал аз тармим баромада бошад ҳам, аз ҷиҳати сифат ба талаб пурра ҷавобгў нест. Маълумоти тафтишҳои аз маҳалҳо расида нишон медиҳанд, ки қариб бист фоизи ин техника нуқсонҳо доранд.

Ҳамин тавр, боз як маъракаи масъулиятнок фаро мерасад ва он водор месозад, ки тамоми имкониятву захираҳо сафарбар карда, ризқу рўзиамон сари вақт ва беталаф ба анборҳои қабул супурда шаванду иқдоми дилпуронаамонро дар бобати мустақилияти ғаллаи ҷумҳурият боз ҳам қатъитар гардонад. Ташаббус, фидокорӣ, ҷустуҷў дар ин маърака низ омили муҳим гардиданашро набояд фаромўш кард...

Медал ба падари кайҳоннавард

Падари 85- солаи кайҳоннаварди ўзбекистонӣ Владимир ҶОНИБЕКОВ ба замми чандин ордену медалҳои собиқа, боз сазовори як медали хотиравӣ — «60-солагии муҳофизати Маскав» гардид.

Ин медалро ҳукумати шаҳри Маскав таъсис додааст, ки онро ба Александр Архипович Крисин, ки ҳоло дар шаҳраки Чорбоғи ноҳияи Бўстонлиқ иқомат дорад, вакили намояндагии Росзарубежсентр дар Ўзбекистон Давлатбек Саъдуллоев супурд.

Александр Архипович солҳои ҷанги 1941-45 дар Маскав ва атрофи он бо оташхомўшкунӣ машғул буд. Аз бомбаву тирҳои фашистон ҳама хати фронт месўхт ва гурўҳҳои оташнишони мисли Александр Крисин дар давоми ҷанги остонаи Маскав садҳо чунин сўхторро хомўш карда буд, ки дар қатори чандин ҳазори дигар, ки Маскавро аз фашистон ҳимоя намудаанд, подполковники бознишаста Александр Архипович дар арафаи 60 - солагии писараш Владимир Ҷонибеков бо ин медал сазовор гаштааст.

Ш. ЗАЙНУДДИНОВ.
хабарнигори ҷамоатии
«Овози тоҷик».

Навгониҳои Тоҷикистон

Оқил Оқилов: «Мо тарафдори ҳамкорием!»

Масъалаҳои рушди минбаъдаи ҳамкории дуҷониба байни Ҷумҳурияти Тоҷикистон ва Ҷумҳурияти Маҷористон ҳангоми мулоқоти Нахуствазири Тоҷикистон Оқил Оқилов ва Сафири Фавқулодда ва Мухтори Ҷумҳурияти Маҷористон дар мамлакати мазкур Миклош Яскевич мавриди муҳокима қарор гирифтанд.

Нахуствазири Тоҷикистон дипломатро бо вазъи иҷтимоиву иқтисодии мамлакат ошно сохта, оиди соҳаҳое муфассал истода гузашт, ки ду давлат метавонистанд дар ин ҷода ҳамкориро ба роҳ монанд. Дар байни онҳо азнавкоркарди маҳсулоти кишоварзӣ, сайёҳӣ, тандурустӣ ва ғайра мебошанд. Ҳангоми вохўрӣ ҳамчунин дар Тоҷикистон созмон додани маркази иттилоотии маҷористонӣ баррасӣ гардид.

Ҳамдигарро бохабар месозанд

Вазири дифои Тоҷикистон генерал-полковник Шералӣ Ҳайдаров бо Сафири Фавқулодда ва Мухтори Ҳиндустон дар мамлакати мазкур Йогендра Кумар вохўрд.

Ҷонибҳо масъалаҳои рушди минбаъдаи ҳамкории ҳарбӣ ва ҳарбиву техникиро байни ду давлат муҳокима карданд. Сарвари идораи ҳарбии Тоҷикистон ва дипломати ҳиндустонӣ тайёр будани ҳукуматҳои худро оиди инкишоф додани ҳамкорӣ дар соҳаи мубодилаи иттилоот, тайёркунии кадрҳои ҳарбӣ, ҳамчунин танзими вазъият дар минтақа баён сохтанд.

Зарари иқтисодиёти Исфара

Нишондиҳандаҳои истеҳсолии корхонаҳои саноатии шаҳри Исфара аз рўи натиҷаҳои чор моҳи соли кунун назаррас кам гардидаанд. Мувофиқи маълумотҳои Кумитаи иқтисодиёт ва дурнамои ҳукумати шаҳр истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ дар корхонаҳои шаҳр нисбати ҳамин давраи соли гузашта ба 4462,7 сомонӣ кам шудаанд. Мутахассисонро он далел ба ташвиш овардааст, ки 7 корхонаи аз ҳама калонтарини саноатии ноҳия ҳаҷми истеҳсоли маҳсулотро нисбати ҳамин давраи соли гузашта кам карда, 15 тоашон нақшаи чор моҳи соли кунунро иҷро накардаанд. Қисми зиёди корхонаҳо дар назди буҷа, ҳамчунин барои истифода бурдани газу энергияи барқ қарздоранд.

«Туркистон-пресс» — «Вароруд».

Ба пешвози 2700-солагии Шаҳрисабз

Дурдонаи Шарқ

Ҳокимияти ноҳияи Шаҳрисабз ва кенгаши вилоятии маънавият ва маърифати Қашқадарё азназаргузаронӣ-озмунро барои беҳтарин мақсадҳои илмиву таърихӣ, публицистӣ, сурудҳои нав дар ҳаққи Шаҳрисабз, асарҳои санъати тасвирӣ эълон намуд. Мақсад аз тадбири мазкур ошкор сохтан ва рағбатноккунии асарҳоест, ки дар бораи гузаштаи Шаҳрисабз, ҳаёти имрўзаи он, шахсиятҳое, ки обрўву эътибори ин шаҳрро баланд бардоштаанд, раванди ислоҳотҳое, ки дар солҳои истиқлолият дар соҳаҳои иҷтимоиву иқтисодӣ, маънавиву маърифатӣ амалӣ гардонда шудаанд, нақл мекунанду симои шаҳрисабзиёни фидокореро акс менамоянд, ки дар раванди мазкур фаъолона ширкат меварзанд.

Азназаргузаронӣ-озмун дар арафаи тантанаҳо бахшида ба 2700-солагии Шаҳрисабз ҷамъбаст карда мешаванд.

(ЎзА).

«Навбаҳор» баҳо надорад

— Ибни Сино гуфтааст: «Агар одам ба дарди даҳон ва гулў печад, дар даҳонаш тангаи тиллоиро муддати мадиде дорад, аз маризиҳо халос мехўрад», лаб ба сухан кушод мусоҳибам ба сўзанҳои пўлодин, нуқрагин ва тиллоӣ, ки дар найчаҳои шишагини спиртдор меистоданд, ишора намуда. — Аз ин рў, ҳар кӣ дандони тиллоӣ дошта бошад, бисёр микробҳои зараркунандаи даҳонро мекушад. Ва боз, — суханашро идома медиҳад мусоҳибам, — мардуми Чин ҳикмате дорад: «Ҳама маризиҳо аз даҳон медароянд». Ин ҳикматро, вақте ки се сол дар шаҳри Харбини Чин кору зиндагӣ мекардаму аз устодони машҳури чинӣ, ки бо сўзанҳои гуногун — пўлодин, нуқрагин ва тиллоӣ — бисёр дардҳои одамиро (ба ҷуз саратон, серрози ҷигар ва ғайраҳо) даво мекунанд, шунида будам.

Ман риштаи сухани мусоҳибамро буридан намехостам. Ў ба рўям суоломез ва ба маънии «боз чӣ гўям?» чашм медўхт табассум карда.

— Ягон хислат ва ё тарзи хўрокихўрии чиниҳоро мегуфтед?

— Миҷози одамӣ гарм ё хунук мешавад.

— Чӣ тавр муайян кардан мумкин? — кунҷкобӣ кардам.

— Гарм ё хунук будани мизоҷро?

— Бале.

— Ин осон. Шумо қаланфурро дўст медоред?

— Не - ку?

— Ин хуб. Шумо ягон рўз дар ягон хўроки ошомиданӣ қаланфур андохта хўред. Агар аз меъёр бештар арақ кунед, мизоҷи шумо гарм ва агар кам, ё ки умуман арақ накунед, миҷозатон хунук аст.

— Ман ба обу арақ мегўтам.

— Бинобар ин ҳамин шумо қаламфурро он қадар дўст намедоред. Муддаои маро дарк кардед?

— Қариб.

— Аҷиб - ку. Чӣ тур «қариб?!

— Бисёр дўстонамро медонам. Қаланфурро баҳузур бо саракаш хоида-хоида мехўранд. Магар миҷози онҳо хунук аст?

— Бале!

— Акнун фаҳмидам

— Агар фаҳмида бошед, акнун боз як сирри давокуниро бароятон мегўям. Агар ягон кас фишори хун дошта бошад, хўроки миҷозаш ҳунукро истеъмол карданаш зарур.

Боз сукут ихтиёр кардам.

— Масалан, миҷози чои кабуд хунук аст.

— Медонам.

— Агар донед, шумо батамом ба чои кабуд гузаред. Аслан чои асил — чои кабуд аст. Чои сиёҳ, ҳарчанд миҷозаш гарм аст, назар ба чои кабуд хеле кам витамин дорад. Хеле кам... Медонед, барои чӣ аксари чиниҳо дарозумранд? Чунки, якум чои кабуд менўшанд. Дар ҳамин ҷо як воқиаи бароятон шавқоварро ҳикоят мекунам. Ҷой Лайн ном дўсте доштам. Худаш солхўрда бошад ҳам, ба назар аз банда ҷавонтар метофт. Сабаб пурсидам. Ў тартиби хўрокхўриашро бо майли тамом нақл кард. Вай, Ҷой Лайн саги хонагӣ доштааст. Ў низ мисли мо дар як рўз се маҳал хўрок мехўрдааст. Вале тафовути хўрокхўрии ў чунин аст: масалан, хўроки субгоҳро бигирем. Субҳидам низ ў дар чанд табақча ҳар гуна хўрокро ба дастархон мегузоштаасту сагашро даъват карда, дар таги фукаш ҳамин қадар табақчаи холиро мениҳодааст. Сипас, ба сагаш ишора мекардааст, ки ба хўрокхўрӣ сар мекунем. Саг аз табақчаи дуюм андак хўрок хўрданӣ мешавад. Соҳибаш ба табақчаи сагаш аз ҳамон хўрокаш медиҳад.

Худаш низ ҳамон табақчаро ба пеш кашида, мехўрад. Хуллас, хўрдани хўрокҳои гуногунро сагаш ба тартиб меандозад. Яъне аввал кадом ғизо, сониян кадом ғизоро бояд одам ҳамон вақту ҳамон соат хўрад, саг нишон медиҳад. Хўроки нисфирўзӣ ва шомро низ бо ҳамин тартиб мехўрдааст. Алқисса, саг мувофиқи обу ҳаво ва таркиби таом хўрокҳоро ба қисматҳо ҷудо мекунад. Миҷози гарму хунукро низ. Шояд пурсед, ки магар худи одам ба қисматҳо ҷудо кардани таом қодир нест? Албатта, не. Чунки ҳиссиёти сагҳои хонагӣ нисбат ба ҳиссиёти одамӣ даҳҳо маротиба баландтар аст. «Айби» ҳайвон ҳарф зада наметавонаду халос. Масалан, саг гап зада наметавонад. Аз ҳисоби ҳамин «нуқс» ҳиссиёти саг аз одами бошуур баландтар аст... Дар бораи гиёҳҳои шифобахш низ ду даҳон гўям?

Ва мусоҳибам шавқмандии маро ҳис кардаву ҷавоби маро мунтазир нашуду ба гап даромад: Гиёҳҳоро ба қисми болой, миёна ва поёнӣ тақсим мекунанд. Қисми болой барои касалиҳои гузашта бештар манфиат мерасонад. Қисми дуюм (миёна) барои давои имрўза. Ва ниҳоят қисми сеюм (реша) барои оянда, яъне барои пешгирии ин ё он дард...

Қаҳрамони ин лавҳа Убайдулло Сайфуллоеви бухорой буда, ҳоло 55-сола мебошад. Мактаби миёнаро дар зодгоҳаш хатм карда, сараввал дар Маскав Донишгоҳи тиббии ба номи академик Сербскийро бо дипломи имтиёзнок ба итмом расонд. Сипас, баъди чанд сол дар курси дусолаи ба номи Склифосовский таълим гирифт ва тахассуси иглорефлекстерапияро соҳиб гашт.

Соли 1993 се сол дар шаҳри Харбин Чин маҳорати касбиашро бо роҳбарии шифокори машҳур Фу Лин такмил дод. Дар як вақт аз ин олими машҳур асрори барояш торики бо сўзан шифо кардани беморонро омўхт ва худ мустақилона бисёр беморони синну солашон гуногунро даво кард. Фу Лун ба Убайдулло баҳои баланд дод. Сипас Убайдулло донишҳои назарию амалиашро дар тўли ду сол дар шимфохонаҳои Эрону Покистон дар амал татбиқ намуд. Дар воқеъ, вай се забон — забонҳои ўзбекӣ, тоҷикӣ (форсӣ) ва русиро дар як поя медонад. Ин аст, ки китобҳои ба се забон интишорёфтаро пайваста мутолиа мекунад ва ба се забон мақолаҳои илмӣ-оммавиашро навишта метавонад.

— Шифокор ҳатман фалсафаро донистанаш шарт аст, — таъкид мекунад Убайдулло Сайфуллоев. — Фалсафа барои омўхтан ва дарки сирот ва тинати инсон кўмак мерасонад.

Шифокор барҳақ мегўяд: охир фалсафа ҳикмат аст. Дар замири мафҳуми «ҳикмат» бисёр маъниҳо ниҳонанд.

Ҳангоми муоинаи ин ё он бемор ва онҳое, ки худро ба куллӣ сиҳҳату саломат меҳисобанд, ягон маризиро бо тавассути сўзани тиллоиаш дарк мекунад ва муолиҷа менамояд.

— Каси бе дард нест гўед?

— Каси бе дардро магар одам шумурдан мумкин? — Ба ҷои саволам бо савол ҷавоб медиҳад Убайдуллоака табассум карда.

— Одамони беғам ҳастанд-ку.

— Лекин беғамӣ як навъ бемории бедаво, — духўра ҷавоб медиҳад ў боз бештар табассум карда.

Ин сўҳбати чандрўзаи мо дар санаторияи «Навбаҳор»-и табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ» мебошад...

Дар тўли 20-25 сол ба санаторияи зикршуда бори чорум рафтам. Бори аввал аз муолиҷаи шифокорони «Навбаҳор» ва обу ҳавои ин мавзеъ ба шавқ омада, «Дар «Навбаҳор — ҳамеша баҳор» ном лавҳае навишта будам. Он дам сардухтури санатория номзади илми тибб Комилака Акрамов буд. Ин дафъа ў наменамуд. Ҳамсараш Каримаапа кор мекард. Вале гаҳу гоҳ суханҳои пандомези сардухтури собиқи санатория Комилака ба хотирам мерасид.

— Одамӣ бадро ҳатто ба хотир наоред, — мегуфт ў насиҳатомез.

— Чӣ хел? Ин ба гуфтан осон!

— Агар табъатон хира шуданро хоҳед, баҳузур... Бо оҳанги киноявӯ омирона мегуфт ў. — Агар табъатон хираву фишори хунатон баланд шуданро хоҳед, баҳу-з-у-р...

Ин дафъа ба Убайдулло Сайфуллоев, ки яке аз шифокорони обрўманд мебошад, ҳамсўҳбат шуда, «Симову тинати шифокорони гуногун бошад ҳам, вале нияташон як хел мешудааст, — мегуфтам худ ба худ. — Онҳо мехоҳанд, ки ҳар корафтода бемориро пешгирӣ намояд ва тарзи пешгирии онро бо ҳама гуна мисолҳои ҳаётӣ нақл мекунанд».

Аз санатория баромадам. Имсол борони баҳор ба борони баҳор ҳаргиз шабоҳат надошт. Қариб ҳар рўз борон меборид. Охир, борони баҳор дар як нафас ё худ дар як-ду соат мегузашт, аз рўи одат. Ҳарчанд борони баҳор қариб ҳар рўз мерехт, вале табъам меболиду мурғи хаёлам ба зодгоҳам мепарид. Баъди ду соли хушксолӣ баҳори сербориш. Кўҳу кўҳтал ва саҳроҳои зодгоҳам сарсабз шуда бошанд даркор» — мегуфтам худ ба худ. Шакара камаш хуб мегўянд. Аз меъёр гузарад ҳам, бад аст, табиати табиат аҷиб. Наборад ё кам борад — рангу рўи табиат зард мешавад, миёна борад, кўҳу кўҳтал ва даштту дамаи қабои сабз ба бар мекунад, аз меъёр гузарад, кони зарар. Ҳоҷат ба баён нест.

Ман ин нуктаро аз он сабаб батакрор мегўям, ки табиати табиат ба табиати инсон робитаи қавӣ дорад.

Вақте ки ба «фитобар» медаромадем, ҳамшираи тиб Муаттар Қаробоева таъкид мекард:

— Аз шарбати гиёҳҳои шифобахш ба меъёраш, вале ҳамеша нўши ҷон кунед.

Дар воқеъ, дар ин ҷо 16 навъи шарбати гиёҳҳои шифобахш ва ғулинг тайёр мекунанд. Ва ҳар гиёҳ ба кадом дард малҳам аст, бо ҳуруфҳои калон-калон дар гўшаи «фитобар» навишта миондаанд.

Хонаи муолиҷаи ҷисмонӣ низ ҳар субҳ пур мешавад...

Хуллас, дар «Навбаҳор» барои пешгирӣ ва муолиҷаи бисёр бемориҳо шароити хуброфароҳам овардаанд. Дар ин ҷо ба ҷуз оби маъданӣ қариб, ки ҳама гуна воситаҳои муолиҷавӣ мавҷуд.

— Дар санатория, — мегўяд доктори илми таърих, профессор Ҳайдаралӣ Узоқови ҳафтодсола. — Сардухтур Дилором Зуҳуроваи кардиолог, Убайдулло Сайфиддинови психотерапевт, Карима Акромоваи терапевт ва ғайраҳо сару сарвар ва маслиҳатгари шифокорони санаторияанд. Баъди чанд сол мубталои маризии қандам. Баъди бо сўзани тиллой муолиҷа намудани Убайдулло худамро хеле бардам ҳис мекунам. Аз ҳамин боис чанд соли охир пайваста маҳз ба «Навбаҳор» меоям, то ки ба дардам даво ёбам. Рости гап, «Навбаҳор» баҳо надорад нисбати дигар санаторияҳо.

Бекназар ТЎЙНАЗАРОВ,
муҳаррири шўъбаи давлат, ҳуқуқ, ахлоқ ва ҷавонони «Овози тоҷик»

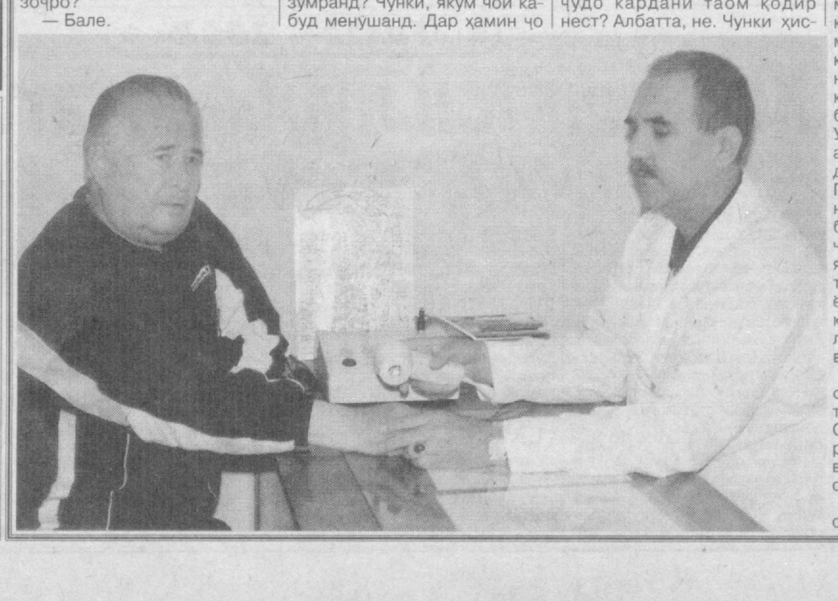

Дар сурат: (аз чап ба рост). **Ҳайдаралӣ УЗОҚОВ**ро **Убайдулло САЙФИДДИНОВ** муолиҷа мекунад.

Сурати муаллиф.

Дар арзҳои дӯстӣ

Меҳри пайвандӣ

Истаравшани (Ӯротеппаи) бостонӣ яке аз марказҳои фарҳангии таърихан муҳими Осиёи Марказӣ ба ҳисоб меравад. Дар сарчашмаҳои таърихӣ ин мулк дар баробари Самарқанду Бухоро, Хиваю Тошканд, Ӯшу Шаҳрисабз, Хуҷанду Қӯқанд ба забон гирифта шудааст. Истаравшан дар тӯли асрҳо хусусан бо Қӯқанду Фарғона, Самарқанду Тошканд, Дизак барин шаҳрҳои бузурги Ӯзбекистони имрӯза робитаҳои хуби иқтисодию маданӣ дошт. Ин робитаҳо ба сарнавишту зиндагии мардумони минтақа, алалхусус тоҷирон ва аҳли адаби шаҳрҳои мазкур таъсири нек расондаанд. Имрӯз ҳам дар шаҳри Истаравшан гузари Тошкандӣ ҳасту дар Қӯқанду Шаҳрихон, ё Тошканду Сирдарёву Чиноз маҳалли зисти истаравшаниҳо. Як гурӯҳи муҳоҷирон дар асрҳои гузашта аз ноҳияи Сайрами вилояти Исфиҷоб (Чимкент) ба Ӯротеппа омада, гузари Мӯлҷарро барпо намудаанд. Чуноне ки таърихшиноси номӣ, профессор Назирҷон Турсун зикр намудааст, «Дар давоми 1500 сол (асри II пеш аз милод — асри XVI милодӣ) шохаи шимолии Роҳи бузурги абрешим аз ҳудуди Истаравшан мегузашт. Тавассути ин шоҳроҳ истаравшаниҳо баҳри пайванди маданияти рангини башарият аз пойтахти Хитой — шаҳри Чанъан-Сиан то Тир, Қудддусия ва бандарҳои соҳили шарқии баҳри Миёназамин саҳм гузоштанд».

Гурӯҳҳои зиёди мардуми Истаравшан ҳам вобаста бо воқеаҳои гуногуни сиёсию таърихӣ ба дигар шаҳрҳои Осиёи Марказӣ ҳиҷрат кардаанд, фарзандони аслашон истаравшанӣ дар баробари намояндагони сокинони таҳҷой ба инкишофи иқтисодиёт, маданият ва илми он шаҳрҳо нақши калони худро гузоштаанд. Дилшоди Барнои Истаравшанӣ баробари эҷоди девонҳои тоҷикию ӯзбекӣ дар Қӯқанд мактабдорӣ намуда, дар тӯли 51 сол ба 891 нафар духтарони маҳаллӣ сабақ додааст. Имрӯзҳо низ чандин адибон, олимон ва санъаткорони варзидаро номбар кардан мумкин аст, ки дар Истаравшан ба дунё омадаву камол ёфта, ҳоло дар Тошканди азим кору эҷод мекунанд.

Дар ин айём тайёрӣ ба ҷашни 2500-солагии Истаравшан авҷ гирифтааст. Аз ин рӯ дар бораи робитаҳои фарҳангии Истаравшан ва ноҳияҳои гуногуни Ӯзбекистони азиз сухан ба миён овардан аз фоида холӣ нахоҳад буд. Ба ин маънӣ дар зер аз хусуси як сулолаи ҳофизони истаравшанӣ нақл мекунем, ки зиндагиномаи онҳо бо Ӯзбекистон ҳам риштаҳои пайвандӣ доштаасту дорад.

Роҳи байни Бекободу Истаравшан. Аз магнитофони мошин садои ҷаззоби хонандаи ҷавоне ба гӯш расида, фараҳ мебахшид. Манзараи дилфиребы зодгоҳам, маҳфилҳои равшанзамирони ин диёрро ба ёд меовард он суруд:

Худовандо, ба лутфи хеш
гӯё кун забонамро,
Ба дидорат мушарраф кун
ду чашми хунфишонамро,
Агарчанде гунаҳкорам,
умед аз раҳматат дорам,
Ба ҳаққи саййиди олам ато
кун он ҷаҳонамро.
Ба ҳаққи зоти поки худ, ба
ҳаққи ҳар сифоти худ,
Даруни ҷаннат-ул-маъво
муяссар кун маконамро!

Ин ғазалро чанд сол қабл ба овози худораҳматӣ Маъруфхӯҷа Баҳодур шунида будам. Аз ронанда пурсидам: ин хонанда кист?

— Ҳамшаҳриамон, Абдукамол Қодирӣ, — гуфт ӯ бо ҳисси ифтихор.

Гуфтам: Шинохтам, ин ҳамон Абдукамолест, ки чанд сол муқаддам бо бародараш Абдуҷалол дар озмунҳо иштирок карда, ғолиб баромада буд.

— Оре, гуфт ронанда, аз ҷумлаи Қодириҳо-дия!

Ин сулолаи ҳофизони истаравшанӣ таърихи сесадсола дорад. Номи яке аз намояндаи саршиноси ин сулола Абдулқодири ҳофиз дар бисёре аз сарчашмаҳои адабии нимаи аввали асри гузашта борҳо зикр шудааст. Ҳолдонҳо мегӯянд, ки чун сухан аз боби сароядагони Шашмақом мерафт, агар аз Самарқанд Ҳоҷӣ Абдулазиз ва аз Хуҷанд Содирхон Ҳофизро ба забон гиранд, аз Истаравшан дар радифи онҳо Абдулқодири ҳофизро ном мебурданд.

Абдулқодири ҳофиз дар муҳити адабию фарҳангии он замон шахси боэътиборе будааст. Ӯ хусусан бо шоирони намоёни истаравшанӣ Зуфархон Ҷавҳарӣ, Солик, Шаҳдӣ, Возеҳ, Нодим, Равнақӣ ва Фикрии Шаҳрисабзӣ пайванди дӯстию рафоқат доштааст. Дар китоби адиби хушбаён Разиюлло Абдуллозода «Ёде аз айёми гузашта» вақте сухан аз маҳфили дӯстонаи шоирон Меҳрӣ, Лутфӣ, Ҷавҳарӣ, Ноил Шерзода, Б.Азизӣ рафтааст, аз забони Абдулқодири Ҳофиз, ки дар ин анҷуман ҳузур дошт, чунин нигошта мешавад: «Ба шумоён чӣ хонда диҳам? Кадоме аз навдаҳо, ё кадоме аз барги он навдаҳои мавзуни Шашмақомро? «Муҳайяр», ё «Чорзарб», «Баёт», ё «Соқинома»-ро?

— Якто «Ушшоқ», гуфт Ҷавҳарӣ ва Меҳрӣ тасдиқ кард ва ғазали Возеҳи Истаравшаниро хонданд. Бо таклифи Муштарӣ «Чапандози наво» бо ғазали Солики Истаравшанӣ садо дод:

«Набошад пешаи ишқи
бутонро ҳеҷ қонуне,
Ба ғайр аз сар ниҳодан
ҷониби кӯҳеву ҳомуне».

Аз маҳорати маҳфилорои Абдулқодири ҳофиз ҷамъияти удабои Самарқанду Бухоро, Хуҷанду Риштон ва дигар шаҳрҳои минтақа баҳраманд мешуданд. Зуфархон Ҷавҳарии Истаравшанӣ, ки бо шоир Бокии Риштонӣ робитаи хуби дӯстӣ дошт, дар яке аз номаҳои ҷавобиаш ба мактуби Бокӣ чунин сатрҳоро нигоштааст:

Баҳорафшонтар аз райҳон
хати ёре ба ман омад,
Ки таҳрираш зи мушки суда
бар барги суман омад.
Чунин дурҷи лаолии маонӣ
гашт эсорам,
Зи дасти Ҳофиз —
Абдулқодире, к-он
мӯътаман омад.
Зи Риштони муҳаббат
расму оини уҳуввтро,
Ба тарзи армуғони Ҷавҳарӣ,
бешакку зан омад.

Абдулқодири ҳофиз чаҳор писар дошт: аз онҳо ду нафар — Мавлон ва Расул Қодирӣ пешаи сулоларо бомуваффақият давом доданд. Агар Мавлон Қодирӣ бо масхарабозию ширинкорӣ машҳур гашта бошад, Расул Қодирӣ бо шеърҳои ширин ва сурудани таронаҳои завқбахшаш обрӯи сулоларо ба авҷ расонид. Вай соли 1940 ба филармонияи давлатии Тоҷикистон ба кор даъват шуд. Бо ҳофизони хушовоз Акашариф Ҷӯраев, Шумқор Одинабеков, Иброҳим Кобулӣ, Маъруфхӯҷа Баҳодуров санъати тоҷикро дар байни мардум ва дар хориҷи ҷумҳурӣ хеле хуб тарғиб кард. Ӯ соли 1941 дар Даҳаи адабиёт ва санъати тоҷик дар Масқав иштирок намудааст. Баъдтар солҳои зиёд дар театри вилоятии ба номи Камоли Хуҷандӣ ва Хонаи маданияти шаҳри Истаравшан кор карда, таронаҳои хуши халқӣ эҷод намуд, шогирдони зиёдро ба камол расонид.

Дар китоби «Фолклори Ӯротеппа» (Душанбе, «Дониш», 1991) якчанд сурудҳои халқӣ, ки Расул Қодирӣ иҷро кардааст, бо матни нотагӣ ҷой дорад.

Расул Қодирӣ ҳамчун воқиф ва ҳофизи бомаҳорати санъати Шашмақом соли 1978 дар Симпозиуми байналмилалии мусиқии классикии мардумони Шарқи Наздик ва Миёна иштирок намуда, ба баҳои баланди доварон ва мухлисон сазовор гаштааст. Ӯ баробари оҳангҳои ширину дилнавоз шеърҳои марғуб эҷод менамуд. Расул Қодирӣ хусусан дар сурудани «Муғулчаи дугоҳ», «Соқинома», «Дугоҳ», «Сегоҳ», «Нимчӯпонӣ», «Чоргоҳ» маҳорати баланди сароядагӣ дошт.

Маълум аст, ки Шашмақом танҳо ба шарофати ҳофизони закитабъ аз насл ба насл гузашта, то замони мо расида омадааст. Расул Қодирӣ, ки давомдиҳандаи услуби хоси сароядагии падари худ — Абдулқодири ҳофиз буд, дар ҳифзу ривоҷи мактаби шашмақомсароёни асри гузашта хидмати басо бузург кардааст. Аз ин рӯ ҳунарпешагони истаравшанӣ дар озмуни умумиҷумҳурии «Бӯстон», алалхусус дар бобати хондани таронаҳои классикӣ ҳамеша ҷои аввалро мегирифтанд.

Бахти бузурги ҳофиз он аст, ки фарзандонаш ҳунари сароядагии ӯро чун беҳтарин мерос ҳифз намуданд.

Шубҳае нест, ки навои танбӯру овои меҳрпарвари Расул Қодирии ҳофиз мисли суруди «Алла»-и модар қалби кӯчаки Абдуҷалол ва Абдукамолро навозиш намуда, дар онҳо муғҷаи завқи ҳунарпешагиро тарбият кардааст. Чуноне ки Мавлоно Абдураҳмони Ҷомӣ фармудаанд:

Чу пайванде набошад
ҷону дилро,
Чӣ хезад аз мулоқот
обу гилро?

Абдуҷалолу Абдукамол солҳои зиёд дар гулшани санъати Истаравшан сароядагӣ намуда, сурудҳои бобо ва падари меҳрубони худро умри дубора бахшиданд. Тухми пайвандии ҳофизӣ, ки аҷдодонашон, асрҳои гузашта кошта буданд, ба туфайли ин ҷавонон имрӯз ҳам самари нишотбахш медиҳад. Муҳимтар аз ҳама ин аст, ки Абдуҷалолу Абдукамол анъанаи шашмақомсароиро давом дода, илова бар он чандин суруду таронаҳоеро эҷод намуданд, ки асосан бар матни шеърҳои шоирони классик ва шуарои истаравшанӣ тайёр шудаанд. Ёд дорам: ягон азназаргузаронӣ, ё худ барномаҳои консертии ҷашнӣ дар Истаравшан бе иштироки Қодириҳо намегузашт. Ин ду ҷавони хушилҳон таҳти сарпарастии падар таронаҳоеро иҷро мекарданд, ки боиси кафкӯбиҳои толорҳои пур аз мухлисони Истаравшан ва Хуҷанд мешуданд. Моҳи декабри соли 1983 консерти эҷодии ин оилаи санъаткорон дар Истаравшан бо шукӯҳи хосса баргузор гардида буд. Он вақт сарвари сулола Расул Қодирӣ дар қайди ҳаёт буданд. Аксари таронаҳои садодода бар матни шеърҳои Камоли Хуҷандӣ, Абдураҳмони Ҷомӣ, Бобо Тоҳир ашъори худи Расул Қодирӣ ва эҷодиёти халқ таҳия шуда буданд.

Чанд сол пеш Абдукамол дар озмунҳои вилоятии «Навои ниёгон» ва «Танини созҳои Содирхон» иштирок намуда сазовори ҷоизаҳо гардид. Ҳоло ӯ бо писаронаш Фирӯзу Хуршед дастаи ҳунарии «Меҳр»-ро ташкил карда, риштаи пайвандиро ба аҷдодон бад-ин тариқ боз ҳам қавитар мегардонад.

Абдуҷалол бошад, ҳарчанд соҳиби дипломи муҳандисӣ асту дар соҳаи тадбиркорӣ низ комёб шудааст (ӯ солҳои зиёд раҳбари корхонаи муштараки Ӯзбекистону Эрон бо номи «Сайҳун-Поя» аст), ҳамеша пӯёи муҳити фарҳангиву санъат аст, дар маҳфилҳо бо рубоб ё тор дили дӯстонро шод мегардонад. Ӯ дар айни замон муовини раиси Маркази фарҳанги тоҷикони шаҳри Тошканд аст, фарзандони ширини вай — Гулрухсор, Ҳасанҷону Ҳусейнҷон, Сӯҳробҷону Ситора низ дӯстдори шеър, созу суруд ҳастанд. Ҳамин, ки аҳли оила бо сарварии Абдуҷалол Қодирову ҳамсараш Гулчеҳра дӯстони наздик гирди ҳам меоянд, маҳфили шеърхониву овозхонӣ гарм мешавад. Аҳли ин хонавода дар Анҷуманҳои Маркази фарҳангии «Ориёно» фаъол иштирок мекунанд.

Дар ин лаҳзаҳо рӯҳи поки аҷдодон ҳамроҳу аниси онҳост! Яке аз пирони мақомсарои Истаравшан Абдуқодири танбурӣ месуруд:

Чу дар даст аст руде хуш,
бизан мутриб, суруде хуш,
Ки дастафшон ғазал
хонему покӯбон сар
андозем.

Хуб мешуд, агар дар остонаи ҷашни бошукӯҳи Истаравшан хотираи саромадани сулолаи ҳофизон абадӣ гардонда, ба кӯча ё ягон маскани ҳунар номи эшон дода шавад.

Шоқаҳҳор Муҳаббатзоди ИСТАРАВШАНӢ,
сармуҳаррири Сарредаксияи «Шарқ»-и радиои Ӯзбекистон.

Дар суратҳо: 1. **Абдулқодири ҳофиз**. 2. **Расул ҚОДИРИИ** танбӯрӣ бо фарзандони санъаткораш **Абдуҷалол** ва **Абдукамол**.

Ба пешвози ёздаҳсолагии истиқлолият

Болта ОРТИҚЗОДА

САРФАГАРИ САРИ ОТАШДОН

Қисса

(Аввалаш дар шумораҳои гузашта)

КОКОЛАТТА

Модари Сурайё бо ким-чӣ хел кори муҳим ба шаҳр рафта буд. Кай омаданашро ҳеҷ кас намедонист. Хоҳарчааш — Фароғат дар гаҳвора мехобид. Сурайё ӯро дам ба дам хабар мегирифту бо корҳои рӯзгор, бо рӯбучини ҳавлӣ машғул мегардид.

Аз чӣ сабабе бошад, ки Фароғат яке бедор шуду гиря кард. Сурайё дартоз омада, аввал гаҳвораро ҷунбонд, нашуд. Ба даҳонаш пистонакро дошт. Ду-се кашида макиду онро аз даҳонаш баровარда партофт. Бача ин дафъа бо дарду қаҳр, бо ҷаҳл гиря кард. Ӯро ҳеҷ хомӯш кунонда намешуд.

— Онаҷон, онаҷон! — Сурайё бо хавотир модаркалонашро ҷеғ зад. — Фароғат ғаш карда истодааст. Ин ҷо биёед. Гиряашро ҳеҷ бас намекунад.

Модаркалон ба хона даромада, ба пеши гаҳвора наздлик шуд. Фароғат ҳамон ғаш мекард.

— Пистонакашро додӣ?

— Додам, — гуфт дар ҷавоб Сурайё. — Мегираду аз даҳонаш баровარда мепартояд.

Модаркалон пистонакро гирифту онро худаш ба даҳони кӯдак дошт. Аммо вай боз баровარда партофт. Ин ҳол ду маротиба такрор ёфт.

— Бачаи бечора гурусна, — ғамхорона гуфт модаркалон. — Резинмакӣ ба дилаш задааст. Ҳозир коколатта карда медиҳам. Онро мегираду ором мешавад. Дигар гиря намекунад.

Модаркалон ҳамин гапҳоро гуфту рафта аз тӯрба як кав мавизи офтобӣ ва ду дона мағзи чормағз гирифт. Онҳоро муддаои табъ тоза карда, дар ӯғирча андохта кӯфт. Вай дар як дам муҳарро барин нарм шуд. Аз он мағзи донак баринашро гирифта, ба нӯги докае басту ба даҳони Фароғат дошт. Бача онро саросема гирифт. Ба комаш таъми ширинӣ расад. Гӯё синаи модарашро макида истода бошад, онро бо ду дасташ маҳкам дошт. Якзайл «шулқ-шулқ» - кунон мемакид. Ҳеҷ сар намедод.

— Онаҷон, ин ҳилларо чӣ хел фикр карда ёфтед? — кунҷковӣ мекард Сурайё. — Агар чунин ҳунар доштанатонро медонистам, шуморо ба ин ҷо барвақттар ҷеғ мезадам. Бечораи хоҳарам, ин қадар бисёр гиря намекард. Азият намекашид.

— Ин ҳилларо ман не, Сурайёҷон, — бо ханда ҷавоб дод модаркалон, — гузаштагонамон, бобову бобокалонам фикр карда ёфтаанд. Онҳо кӯдаконашонро фиреб намедоданд. Медонӣ? Бачаҳои баъзе одамон то сар шудани ҷанги ҷаҳонӣ коколатта мемакиданд. Гаҳвораҳои бекоколатта набуданд. Онҳоро ҳамеша дар тираки гаҳвораҳо овехта мемонданд. Баробари гиря кардан ба даҳони кӯдакон медоштанд. Омехтаи мавизу чормағз хушлаззат, ширин буд. Вай аввало ба аъзои кӯдак қувват мебахшид. Сонӣ нафсаш ором мегирифту хомӯш мешуд. Бо ҳамин хобаш бурда мемонд.

Ҷанг ба поён расиду гӯё ҳама якбора маданиятнок шуданд. Духтурони шӯравӣ дар гаҳвора хобидани кӯдакон, коколатта макидани онҳоро бемаданиятӣ, зарарнок шумориданд. Дар маҷлису маъракаҳо баромад карда, ба муқобили гаҳвораву коколатта сахт мубориза бурданд. Онҳоро манъ карда, ба ҷояш резинпистонакро тавсия намуданд. Ҳамон боз кӯдакони бечора фиреб мехӯранд. Резини хушку холиро мемаканд. Аз бисёр макидан лабу даҳонашон ба дард медароянд. Аммо заррае нафъ намебинанд, фақат шикамҳояшон заъф мезанаду бас.

АНҶИРҚОҚ

Салоҳиддин дар поёни боғаш шаш дарахт анҷир дошт. Онҳо мисли дигар долу дарахтон ба воя расида, ба чаҳор тараф шоху барг ёзонда буданд. Ҳар сол ғуч-ғуч ҳосил мебастанд. Анҷири баъзе шохчаҳо аз баргашон дида зиёдтар буданд.

Зотан, анҷир соле ду маротиба ҳосил медиҳад. Якеашро баҳорӣ — хокӣ, дуюмашро тирамоҳӣ меноманд. Аз баҳориаш дида, ҳосили тирамоҳиаш чор-панҷ маротиба зиёд, баробари ҳамин ширадор, калон-калон мешавад. Ҳатто, шираш аз байнаш ҷӯшида мебарояд.

Мевае, ки шираш баланд шуд, кулли ҷону ҷонварон, хусусан иштиёқи паррандаҳо ба онҳо зиёд мешаванд. Чун парвона якзайл дар атрофи он давр мезананд.

Ба ҳеҷ кас сир нест, ки бештарини меваҳо аз боло, аз нӯги шохашон мепазанд. Мисли онҳо, ҳосили анҷирҳо ҳам аз боло, аз нӯги шохчаҳояшон зард мешуданд. Аз дур ба чашм менамуданд. Вале ба онҳо дасти боғбонҳо намерасид. Гирдогирдашон давр мезаданду вале гирифта наметавонистанд.

Анҷирҳои зардшударо пеш аз ҳама аккаҳо, майнаҳо мехӯранд. Ғуҷур-ғуҷуркунон парвоз карда меомаданду дар шахчае нишаста, ба анҷири зардшуда нӯл мезаданд. Вай захмдор мешуд. Ба шохчаи дигар нагузашта, боз ба калонтари он ҳуҷум мекарданд. Аммо барои боғбон ҳаминаш аламовар буд, ки онҳо анҷири нӯл задаашонро то охираш намехӯрданд. Се-чор анҷирро захмдор намуда, бо ҳамин шикамҳояшонро сер карда, ба тарафе парида мерафтанд.

Чун анҷири пухтагӣ захмдор шуд, вай хоҳу ноҳоҳ баъди ду-се рӯз ба зераш меафтид. Ба хасу хошок, ба хоку клӯхчаҳо омехта мегардид. Аз кучое мӯрчаву малах, магасу гамбӯсакҳо омада, аз чаҳор тараф ба анҷири захмдор ҳуҷум меоварданд. Дар давоми ду-се рӯз дарунашро хӯрда пӯчоқ мекарданд.

— Сурайёҷон, сатилчаатро гир, — мегуфт модаркалон. — Дуямон таги анҷирҳоро як давр занем канӣ. Майнаҳо пагоҳӣ бисёр ҷуғур-ҷуғур карданд. Аздусар хеле анҷирҳоро нӯл зада, ба тагашон резондагистанд, чида меоем.

— Онаҷон, онҳоро чида чӣ кор мекунем? — кунҷковӣ мекард набера. — Ҳамаашон нуқс доранд. Аздусар онҳоро ба сабат андохта, ба бозор бурда наметавонем. Кӣ мехарад?

— Гапат дуруст, Сурайёҷон, — иқрор шуд модаркалон. — Албатта, анҷирҳои майна нӯлзадаро ба бозор бурда, фурӯхта намешавад. Мардум онҳоро намехаранд. Лекин чида биёрем, ман ба ту нишон медиҳам. Ҳамашро бо чашми худ мебинию фаҳмида мегирӣ.

Набераву модаркалон ба анҷирзор даромадаанд. Гӯё Сурайё дар вуҷудаш устухон надошт. Вай хурсанд шуда печутоб мехӯрд, ҳаму рост мешуд. Аз таги шоху шохча, кундаҳои дарахт ба осонӣ мегузашт. Анҷирҳои тагрехтаро чида ба сатилча меандохт. Чун зери ҳамаи дарахтонро давр заданд, сатилча ҳам, домани модаркалонаш ҳам пур шуд.

Онҳо як-як қадам монда, ба ҷои офтобрӯяи боғча, ба назди бӯрёкӯҳна меомаданд. Анҷирҳои чидаашонро дар як лаби он мерехтанд.

Дили модаркалон васеъ, серҳавсала буд. Вай фармуд, ки як сатил об биёрад. Набера овард. Модаркалон анҷирҳои тагрехтаро аз хасу хошок тоза карда, дар оби сатил шуста, ба неберааш дароз мекард. Сурайё онҳоро гирифта, дар рӯи бӯрё қатор карда мечид. Онҳоро рӯз дар миён рӯйгардон мекарданд. Ҳамин ки каме обаш мегурехт, аз байнашон сӯзани ресмондорро гузаронда, онҳоро марҷон барин шадда мекарданду дар шифти айвон, дар ҷои шамолгоҳ меовехтанд. Онҳо то тирамоҳ дар ҳамон ҷо меистоданд. Муддаои табъ хушк мешуданду аз хӯрдани ҳар гуна кирмҳо эмин мемонданд.

Ниҳоят, тирамоҳ омаду ҳамаи корҳоро анҷом доданд. Модаркалон набераашро ба наздаш ҷеғ зад.

— Сурайёҷон, анҷирқоқҳоро гирифта шумур канӣ, — хоҳиш намуд ӯ. — Чанд шидда шудааст?

Сурайё онҳоро аз як сар шумурд. Сиву шаш шадда шуда буд. Ба тагрехта будани онҳо касе бовар намекард. Анҷири аз дарахт канда хушкондагӣ мегуфтанд.

— Онаҷон, акнун онҳоро чӣ кор мекунем? — шавқманд шуда пурсид набера.

— Мураббои анҷирин пазед намешуд?

— Мураббои анҷиринамон бисёр, Сурайёҷон, — гуфт дар ҷавоб модаркалон. — Анҷир меваи табаррукӣ, онро аз ҷаннат баромадагӣ мегӯянд. Илова ба ҳамин, вай ба одамони миҷозашон хунук, сулфаи кӯҳна, бисёр касалиҳои дигари дарунӣ давогӣ мекунад. Зимистон дарояд, ҳама «анҷирқоқатон ҳастмӣ» гӯён пурсида меоянд. Кам-кам медиҳем.

(Давом дорад.)

Ба пешвози 70-солагии Нуқус

ШАҲРИ ОБОДУ ЗЕБО

Нуқус ба ҷумлаи шаҳрҳои зебову обод шомил мегардад. Шаҳри мазкур дар қисми марказии Қароқалпоқистон, дар соҳили рости Амударё маскан пайдо кардааст. Аз Ҷануб ва Шарқ бо дашти Қизилқум, аз Шимол бо резишгоҳи Амударё ҳамсарҳад аст. Таркиби аҳолии шаҳр сермиллата буда, дар ин ҷо дар муҳити дӯстӣ ва ризоият баробари қароқалпоқҳо ӯзбекҳо, қазоқҳо, туркманҳо, русҳо, корейсҳо, тоторҳо, украинҳо, қирғизҳо ва намояндагони дигар миллатҳо дастҷамъона ҳаёт ба сар мебаранд.

Дар солҳои истиқлолият Нуқус ҳам ҳусну ҷамоли худро тағйир дода, ба шаҳри ободу зебое мубаддал гардид ва имсол низ ба ҳусни он ҳусни наве замъ хоҳад гардид. Зеро қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон аз 8 маи соли кунун «Дар бораи тайёрӣ ва гузарондани ҷашни 70-солагии шаҳри Нуқус» қабул гардид. Мувофиқи он як қатор тадбирҳо ҷомаи амал пӯшида, дар ҳаҷми зиёд корҳои ободонӣ, сабзу хуррамгардонӣ ба иҷро расонда мешаванд. Ҳоли ҳозир тамоми аҳли Нуқус ба ҷашни 70-солагии шаҳри ҷоноҷони худ тайёрии ҳамаҷониба мебинанд. Тамоми коркунони соҳаҳо минҷумла, кормандони театрҳо, осорхонаҳо, китобхонаҳо, ҷамоаҳои санъаткорони касбиву ҳаваскорони санъат барои саҳми муносиби худро гузоштан ба ҷашн камари ҳимматро маҳкам бастаанд. Корҳои бунёдкорӣ ва ободонӣ рӯз то рӯз доманадор мегарданд.

Дар сурат: ҷамоаи ҳаваскорони санъати Донишгоҳи давлатии Қароқалпоқистон ба номи Бердақ.

Матн ва сурати Рӯзмат ҶУМЪАНИЁЗОВ.

Муосирони мо

Аввалин олими Рустамовҳо

Вақте ки писари калони оила Илҳомҷон Рустамов ба Донишгоҳи давлатии Фарғона қабул шуд, хурсандии модараш ҳадду канор надошт. Вай орзу мекард писараш боз таҳсилро давом диҳад.

Бобою модаркалони Илҳомҷон Раҳмонҷонота ва Саидатмомо Рустамоваҳо дар ноҳияи Чуст аввалин кормандони соҳибихтисоси хоҷагии қишлоқ буда, баҳри ривоҷи ноҳия саҳм гузоштаанд.

Солҳои донишҷӯй поён ёфт. Мувофиқи дархости маъмурияти донишгоҳ дар кафедраи биологияи умумӣ корро сар кард. Ба аспирантура қабул шуда, кори илмиашро давом дод. Ҳолати экологии водӣ, истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ, ҳифзи табиат — дар ин мавзӯъҳо чанде мақолаҳояш дар нашрияҳои даврӣ рӯи чопро дид. Паиҳам дар анҷуманҳои илмию амалии вилоят, ҷумҳурӣ ва хориҷӣ мақолаҳои илмиашро олимони номӣ ба забон гирифтанд.

Илҳомҷон Рустамов бо дархости роҳбари илмиаш доктори илми биология, профессор Алишер Муҳаммадиев барои тезондани ҳимояи рисолаи номзадиаш кӯшиш накард. Вай аз рӯи рисолаи интихобкардааш «Экологияи биологии ҳашароти зарарнок ва фоидаовар» шабу рӯз кор кард.

Дар маркази ҳифзи растаниҳои ноҳияи Чуст ду сол таҷриба гузаронд. Роҳбари марказ Алишер Ҳакимов барои таҷрибаомӯзиаш шароити мусоидро фароҳам овард. Соҳибистеъдоди ҷавон дар хоҷагиҳои «Сабзазор», «Ғовасой»-и ноҳияи Чуст, Турсуной Шодиеваи ноҳияи Фарғона, ки аз сатҳи баҳр дар баландии гуногун воқеъ будааст, таҷрибаи тадқиқотиашро гузаронд.

Пас аз ҷамъ овардани маводи зарурӣ барои рисолаи номзадӣ ба коллеҷи касбу ҳунари саноат, нақлиёт ва алоқаи Чуст ба кор қабул шуд. Маъмурияти коллеҷ барои пешравии кори илмии муҳаққиқи ҷавон шароити зарурӣ пешниҳод карда, компютери ДЕУ ва таҷҳизоти заруриро муҳайё сохт.

Оре, ба реферати Илҳомҷон аз донишгоҳ ва донишкадаҳои бонуфузи Русия, Украина, Озарбойҷон, Тоҷикистон ва Самарқанд, Андиҷон, Фарғона, Тошканд тақризҳои қаноатбахш мерасид. Бо рухсати роҳбари илмиаш Илҳомҷон барои ҳимояи рисолаи номзадиаш шурӯъ кард.

Чордаҳ нафар академик ва профессорон-аъзои шӯрои илмӣ рисоларо пурра ҷонибдорӣ карданд.

— Намудҳои зараркунандаҳо ба растаниҳои маданӣ, зарарасонии онҳо ба ҳосилнокии дарахтони меванок каминаро ба ин кор даъват кард,— мегӯяд олими ҷавон Илҳомҷон Рустамов.

Кори илмии ӯ аз тарафи олимон баҳои баланд гирифт. Чанде пеш аз Британияи Кабир мужда расид. Ба номи Илҳомҷон аз шӯрои илмии Донишгоҳи Кембриҷ дипломи «Яке аз олимони болаёқати садаи XX» бо мактуби расмӣ ирсол намудаанд.

Анвар МУРОДОВ,
хабарнигори ҷамоатии «Овози тоҷик».

Паймон Чаҳордара

(Аз дафтари дубайтиҳо)

На бар ҳар ақл рози боз моем,
На ҳар як синаро анбоз моем.
Расо н-ояд гаронгӯшони дилро,
Агарчанде ҳама овоз моем.

✿✿✿

Ман ин рози ҳақ аз дарё шунудам:
Хушо, халлоқи оҳангу сурудам.
Кушодастам зи саъйи хеш соҳил,
Агар дар худ намешӯрам, чӣ рӯдам?!

✿✿✿

Гули ман, банд дар банди манӣ ту,
Вуҷуди ҷумла пайванди манӣ ту.
Яқин, то ҳастӣ, ҳастам реша дар об,
Бухорову Самарқанди манӣ ту.

✿✿✿

Ало, ёро мурувват кун, ки вақт аст,
Дилозоро, мурувват кун, ки вақт аст.
Раҳими дигаронӣ чанд, боре
Биё, моро мурувват кун, ки вақт аст.

✿✿✿

Харобам аз ту, ободам аз ту, ай дил,
Хушастам аз ту, ношод аз ту, ай дил.
Ба чанги давру аз чанголи айём,
Асирам аз ту, озод аз ту, ай дил.

✿✿✿

Маро имшаб раҳо кун аз ман, ай гул,
Худ андар гиру ҷо кун аз ман, ай гул.
Мани ман шуд гираҳбонгирам, ӯро
Биёву мосуво кун аз ман, ай гул.

✿✿✿

Зи олам хешро умре биҷӯям,
Худи ҳамкешро умре биҷӯям.
Шаҳонро тахт чун ҷуз орият нест,
Гаҳи дарвешро умре биҷӯям.

✿✿✿

Май андар ҷоми мо афзой, соқӣ,
Мазоқи коми мо афзой, соқӣ.
Тиҳӣ аз иллати боми баландем,
Ба номат! Номи мо афзой, соқӣ!

✿✿✿

Ҳама нӯш аз шароби ишқ хоҳам,
Табу ҷӯш аз шароби ишқ хоҳам.
Сурoҳӣ бишканам дар базми мастон,
Ки ман ҳуш аз шароби ишқ хоҳам.

✿✿✿

Забони ман, забони миллати ман,
Нишони ҷовидони миллати ман.
Зи ҳастии ту ҳастам, шукр аз ту,
Ало, яздони ҷони миллати ман!

✿✿✿

Чу ҳастам садқаи номи муҳаббат,
Шавам маст аз майи ҷоми муҳаббат.
Агар номам ба нанг олуда созад,
Пазирам ҳамчу инъоми муҳаббат.

✿✿✿

Гадои маънӣ з-ину он набудам,
Ҳама рози дили худро сурудам.
Ба табъи гаҳ баму гаҳ зер, дар шеър
Замину осмони худ кушудам.

✿✿✿

Хушӣ андӯзу бар хулқи хуш омӯз,
Қаноатро ба мӯри каҳкаш омӯз.
Пайи ҳусне, ки ҳусни ҳастии туст,
Бисӯзу сӯхтан бар оташ омӯз.

✿✿✿

Маро ёре ҷуз аз ман пуштбон нест,
Ҳабибе чунам, оре, меҳрубон нест.
Надорам бим аз кини рақибон,
Ки ҷуз ман фотиҳи ман дар ҷаҳон нест.

✿✿✿

Хушӣ гоҳеву гоҳе нохуш, ай дил,
Гаҳе полудаӣ, гоҳе ғаш, ай дил.
Найӣ аз чор табъи чарх озод,
Зи обу хоку боду оташ, ай дил.

✿✿✿

Расид овои мо гаҳ бар фалакҳо,
Ки гаштанд ошнои мо малакҳо.
Чӣ ҷои хокиён? Додем яъне
Ба нуриён ҳам аз худ гаҳ даракҳо.

✿✿✿

Тапидам то тавоне доштам ман,
Вуҷуд андар равоне доштам ман.
Ман эдун банди заъфам, буд вақте
Ҷавон будам, ҷавонӣ доштам ман.

✿✿✿

Маро аз мушти даврон бок набвад,
Ки бим эҳсоси марди пок набвад.
Зи ҳоли гул гирифтам панд дар даҳр
Гираҳбоне, ки набвад чок, набвад.

✿✿✿

Гаҳе хуш, гоҳ нохуш зод табъам,
Гаҳе бар шуд, гаҳе уфтод табъам.
Ба хони гушнагони завқ, оре
Ба қадри ҳимматаш бар дод табъам.

✿✿✿

Ҷавонӣ доштем, он низ бигзашт,
Хуш оне доштем, он низ бигзашт.
Дар ин дунё сазои ҷуръати хеш,
Замоне доштем, он низ бигзашт.

✿✿✿

Ҷавонӣ кун чу даврони ҷавонист,
Ситон коми дил аз умре, ки фонист.
Чӣ мекобӣ? Чӣ меёбӣ? Дар ин даҳр,
Худиро кашф кардан қаҳрамонист!

✿✿✿

Набурдем аз ҷаҳон ёре ба ҷуз дил,
Вафокешу вафодоре ба ҷуз дил.
Нишот андар ғанӣ будем аз дӯст,
Ғам андар кас набуд, оре, ба ҷуз дил.

✿✿✿

Гаҳе аз гуфтае ногуфта беҳтар,
Ки рози хуфта аз носуфта беҳтар.

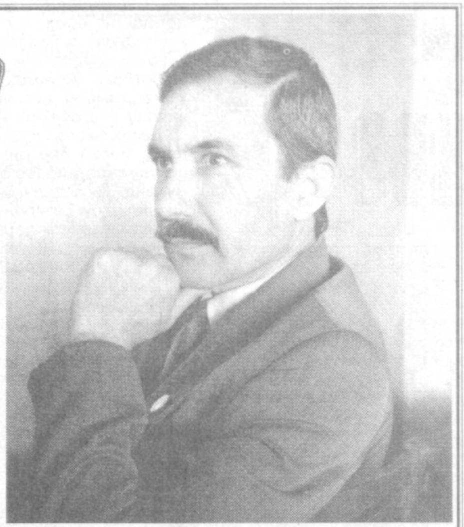

Дар он маҳфил, ки шамъи ақл мурдаст,
Яқин, маънист гар бинҳуфта беҳтар.

✿✿✿

Хазон аз ту, баҳорам аз ту, ай дил,
Ҷавон аз ту, низорам аз ту, ай дил.
Ба саҳни оламу бар рӯи одам,
Ба ҷон аз ту, хуморам аз ту, ай дил.

✿✿✿

Баҳори мо зимистон дошт гоҳе,
Наҳори мо шабистон дошт гоҳе.
Чу нӯши доғи дил хӯрдем май, лек
Хумори мо таби ҷон дошт гоҳе.

✿✿✿

Бадо, ман вожгунам хеш аз хеш,
Мани ман сохт манро реш аз хеш.
Дар ин дунё, ки хешӣ тухми анқост,
Мабодо, кас чу ман дарвеш аз хеш.

✿✿✿

Сухан парварда мегӯям ҳамеша,
Ба чандин парда мегӯям ҳамеша.
Шавад то дардхӯри дард, ҷонро
Ба дард оварда мегӯям ҳамеша.

✿✿✿

Гаҳе мо ақлкӯрастем, ёрон,
Алайҳи худ ҷасурастем, ёрон.
Дар он фурсат, ки бояд буд бо ҳам,
Зи ҳам ранҷуру дурастем, ёрон.

✿✿✿

Ба дил ку ҳамдаме ҳамдамтар аз ишқ?
Куҷо маҳрам варо маҳрамтар аз ишқ?
Дами Исо, ки мегӯянд ин аст,
Набошад марҳаме марҳамтар аз ишқ!

✿✿✿

Ба ботил хештанро костан чист?
Ба бефоида чандон хостан чист?
Чу натвонӣ ба маънӣ пираҳан дӯхт,
Суханро аз сухан перостан чист?!

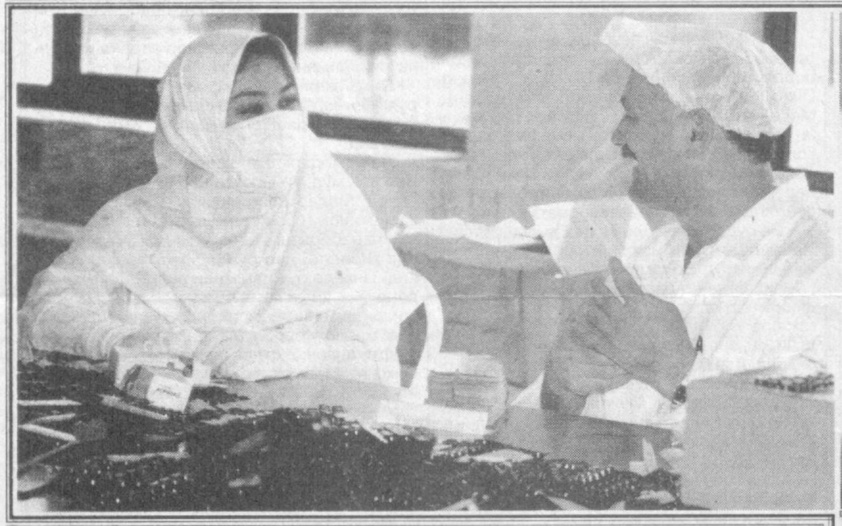

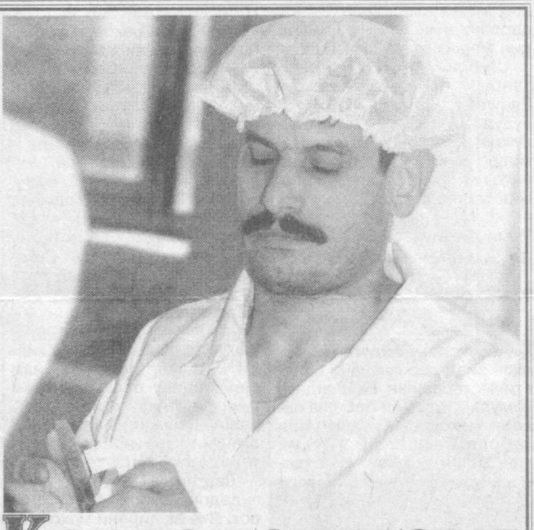

Шӯҳрати коғази Самарқанд

Дар «Ремер-Пелисеус-музеум»-и шаҳри Хилдесхайми замини Федералии Саксонияи Поёни Олмон намоиши асарҳои рассоми олмонӣ Волфганг Тимман таҳти унвони «Трансферти маданият: 1250-солагии тайёркунии коғаз-материале, ки Ғарбро дар ҳайрат гузоштааст», ба амал омад. Намоиш ба таърихи пайдоиши коғази Самарқанд бахшида шуда, идомаи намоише мебошад, ки дар майдони Регистони Самарқанд моҳи марти соли ҷорӣ ташкил гардида буд.

Рассом Волфганг Тимман солҳои тӯлонист, ки асарҳои худро ба мавзӯи таърихӣ мебахшад. Дар намоиши нави асарҳояш рассом ба маводҳои таърихӣ оиди ба Аврупо аз Чин ва Самарқанд паҳн гаштани коғаз такя мекунад. Он факт хурсандиовар аст, ки пойтахти Суғд нафақат бо ба ҷойҳо расонда додани коғаз машғул буда, дар айни вақт худаш низ хелҳои ин воситаи навиштаҷотро тайёр мекунад. Аллакай дар нимаи дуюми асрҳои VIII-X маҳсулоти Самарқанд бо маҳсулоти коғазине, ки асоси он дар Чин гузошта шудааст, рақобат карда метавонист. Тавре ки маълум аст, коғаз ҳанӯз 19 аср пеш аз ин дар Чин ихтироъ карда шуда буд. Ин ашёи ба худ хос ба инкишофи минбаъдаи инсоният ва алоқаҳои байналхалқии савдои иқтисодӣ мусоидат кард.

Рассоми олмонӣ дар асарҳои 4,5 - метраи (полотнои) худ шаклҳою аломатҳои дар асрҳои миёна дар коғазҳо тасвирёфтаро ифода намудааст. Инҳо аз шаклҳои сари барзагов, суми пойҳо ва шаклҳои хурд-хурди одам иборатанд. Дар маросими кушоиши намоишнома намояндагони доираҳои сиёсӣ, корчалонӣ, илмӣ ва воситаҳои ахбори оммавӣ иштирок доштанд. Директори музей Элена Василики баромад карда, аз ҷумла таъкид намуд, ки пайдо шудани коғаз дар қисми асосии Роҳи бузурги абрешим ҳолати бағоят муҳим буда, вай дар роҳи инкишофи минбаъдаи алоқаҳои байни Осиё ва Аврупо роли муҳиме бозидааст. Аз рӯи эътирофи олимон Самарқанд дар бораи дар Аврупо паҳн гаштани коғаз ва алоқаҳои маданиятҳои Шарқу Ғарб кӯпруки пайвасткунандае буд. Коғазҳои абрешимӣ ва дигар хел коғазҳое,ки ҳанӯз 1000-1250 сол қабл аз ин тайёр карда шудааст, ҷаҳонро дигаргун сохта, барои ба ҳам наздик гаштани Шарқ ва Ғарб мусоидат кардааст. Зеро коғаз воситаи арзону қулайи муоширати одамону халқҳо мебошад.

Президенти Ландтаги Саксонияи Поён профессор Вернштедт дар баромади худ нисбати ҳукумати Ӯзбекистон, ҳокимияти Самарқанд барои кӯмак расондан дар ташкили намоиши асарҳои рассом, ки чанде пеш дар Самарқанд, ки беш аз даҳ аср пеш аз ин дар ҷаҳон ҳамчун яке аз марказҳои истеҳсоли кашфиёти беҳамтои инсоният — хелҳои маҳаллии коғаз машҳур буд, ба амал омад, сипосгузорӣ кард.

«Мо дар Ӯзбекистон, бахусус дар Самарқанди қадима ва пойтахти Ӯзбекистон — Тошканд шуда, бори дигар боварӣ ҳосил намудем, ки таърихи ин кишвар то чӣ андоза қадимаву бомаҳобот будааст. Ният дорем, ки бо намояндагони маданият ва иқтисодиёти Ӯзбекистон минбаъд ҳам муносибатҳоямонро инкишоф диҳем», гуфт ҷаноб Вернштедт.

Намоиши асарҳои рассоми олмонӣ В.Тимман диққати бинандагонро ба худ кашид. Баъди шинос гаштани асарҳои рассом аксарият хоҳиши ҳамчун сайёҳ ба Ӯзбекистон сафар карданашонро изҳор намуданд. Онҳо такрор ба такрор ибораи бо чашми худ диданни «Ватани коғази Самарқанд»-ро ба забон гирифтанд.

Дар омади гап бояд гуфт, ки ташкилкунандагони намоиши асарҳои рассом ният доранд, ки онро дар шаҳри Сивили Испания низ ба ҳукми тамошобинон ҳавола кунанд.

ОИ «Ҷаҳон».

Корхонаи нави дорусозӣ

Ба қарибӣ дар Самарқанд корхонаи «Доктор Обидӣ фарм» дари худро боз намуд, ки бо сармояи хориҷӣ созмон дода, ба истеҳсоли доруву дармон тахассусонида шудааст.

Дорушиноси эронӣ доктор Обидӣ бо корхонаҳои дорусозии худ на танҳо дар Эрон, балки дар Англияву Ҷопон ҳам машҳур мебошад.

— Корхонаи дорусозиамон дар Самарқанд аз ҳисоби сармояҳои инглисӣ, эронӣ ва ӯзбекистонӣ қад бардошт, — мегӯяд сарвари корхона Ганҷӣ Ҳабиб Гаргарӣ.

Дар корхонаи мазкур барои доруву дармон сӯзандоруи истифодааш якдафъаина, маҳсулоти чарчинворӣ ҳам тайёр карда мешавад. Дар оянда шаш маротиба вусъат додани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулот дар назар дошта шудааст. Баробари ин 400 нафар бо шуғли доимӣ фаро гирифта мешавад.

Дар суратҳо: 1. Коргарони корхонаи мазкур **Лайло ХОЛМАНОВА** ва **Муҳаммад ШУҶОӢ.** 2. Дорушинос **Фарҳоди ХУРШИДӢ.**

Матн ва суратҳои Тоҳир НОРҚУЛОВ. (ӮзА).

Турфа олам

Рашки саг

Дар кишвари Краснодари Россия воқеаи аҷибе рух дод. Ба яке аз табобатхонаҳои ветеренарии шаҳри Абинск занаке муроҷиат кард, ки аз рафтори ғайриоддии сагаш ба даҳшат омадааст. Чунки сагаш пештар меҳрубон буд, ӯро аз одамони авбош ҳимоя мекард. Лекин хӯи вай тағйир ёфта, ба соҳибаш имконияти аз хона баромадан намедиҳад. Алалхусус, вақте ки бо фарзанди навтавлидёфтааш ба сайру гашт барояд, бо вай «дармеафтад».

Духтур сагро муоина карда, тамоман сиҳҳат будани онро таъкид намуд ва рафтори занаку фарзандашро муоина карда, чунин хулоса баён намуд: саг аз зан рашк мекунад. Махсусан ӯро бо фарзандаш бинад, рашкаш боло мегирад ва девона мешавад.

Роҳи наҷот дар ин бобат ҳамин аст, ки аз баҳри саг гузарад, вагарна гарон афтодани рашки саг муқаррар аст.

Зан ба маслиҳати духтур гӯш андохта, сагашро ба муассисаи дахлдор супурд.

Ҳомила аз ҳуҷайра зиёд мегардад

Соли гузашта як гурӯҳ олимони амрикой дар натиҷаи зиёд кардани шумораи ҳуҷайраҳои ҳомила ба он муваффақ гардиданд, ки чанд бузғолае ба дунё «дида» кушояд. Ва он дар саҳифаҳои воситаи ахбори оммавӣ эълон гардида, боиси шаҳрошӯб гардида буд.

Аз манбаъҳои боэътимод маълум мегардад, ки олимон дар бобати ба дунё овардани маймунчаҳо аз ин амалия алҳол истифода мебаранд. Яъне аз ҳомилаи маймунча чанд маймунчаи дигар ба дунё оварда шудааст. Бо дигар сухан ифода намоем аз ҳуҷайраи маймунчаи табиӣ чор маймунчаи сунъӣ дида ба «дунё» кушодаанд.

Олимони амрикой ин ҷараёнро дар организми инсон ҳам озмуда диданианд ва ба фикри онҳо дар он сурат ба олам бештар дугоник, сегоник ва чоргоникҳо меоянд.

Сафари ба таъхирмонда

Сарҳадбонони руминӣ як корманди фирмаи сайёҳии Молдаваро, ки ба сайёҳати ҷаҳон баромада буд, муоина карда дар ҳайрат афтоданд. Аз худи халқа даҳ адад ёфт шуд. Дар синабандаш даҳ ангуштарини ёқутиро пинҳон карда буд. Ин камӣ кардагӣ барин аз борхонаи мошинаш 65 шиноснома ва 115 ҳазор доллар баромад. Ҳамаашон қалбакӣ будаанд. Тамоми молу мулк ва ҳуҷҷатҳои ӯ мусодира карда шуда, кормандро, ки Вероника ном дошт, ба ихтиёри кормандони мақомоти ҳифзу қонуну тартибот супурданд. Баъди истинтоқ маълум гардид, ки Вероника дар роҳ шахси номаълумро бо мошинаш зада, ана ҳамин доллару ҳуҷҷатҳоро ба даст оварда будааст.

Дар айни замон аз Вероника боз даҳ ҳазор еврои қалбакӣ ҳам мусодира гардид, ки онро сарҳадбонони румин пайдо накарда будаанд.

Қурбони реклама

Ба беморхонаи назди шаҳри Воронеж пиразане оварда шуд, ки 65 сол дошта, ақлу ҳушашроо аз даст дода буд. Баъди ба ҳуш овардани пиразан ва пурсупос маълум гардид, ки ӯро ба ин ҳолати рӯҳӣ соҳиби хонае оварда будааст, ки дар он ҷо пиразан дар иҷора менишаст. Зеро соҳиби хона дар яке аз фирмаҳои рекламадеҳ кор мекард ва ба иҷоранишинон бо забони «реклама» муносибат мекард. Ва ин муомилаи соҳибхона иҷоранишинро то ба дараҷаи касалии рӯҳӣ овард ва хост аз болои рафтори соҳиби хона шикоят кунад. Ба ҳамин мақсад ба шӯъбаҳои таъминоти иҷтимоӣ омада якбора «девонагиаш» боло гирифт.

Чунки кормандон пиво нӯшида менишастанд ва кампир баробари дидани пива якбора рекламаро ба хотир овард, ки тавассути телевизор борҳо эълон карда буданд. Яъне ин суханон: «Салом, ин ман пивои даҳанпӯшдор мебошам» буд. Ин суханонро шунида, кормандони шӯъба филфавр ба беморхонаи касалиҳои рӯҳӣ занг заданд ва пиразан ба ин сиҳҳатгоҳ оварда шуд.

Баъди чанд моҳ ӯ сиҳҳат ёфт ва илтимос намуд, ки бо маблағ таъмин кунанд. Чунки вай ба деҳот рафта, аз баҳри тамошои телевизору дидани рекламаҳо баромаданист.

Маълум гардид, ки фарзанди вай дар деҳае зиндагонӣ мекардааст, ки даҳ сол боз аз энергияи барқ маҳрум асту имконияти на тамошо кардани телевизор ҳасту на шунидани радио.

Маҳбасхона — меҳмонхонаи панҷситорадор

Маҳбасхонаи аз ҳама аҷиби ИМА Сан-Квентин ба ҳисоб меравад, ки дар Сан-Франциско воқеъ аст. Маҳбасхона дар ҷои зебоманзар маскан пайдо кардааст. Аз камераҳо манзараи уқёнусро мушоҳида кардан мумкин аст. Дар айни замон аз шафати маҳбасхона роҳи калони автомобилгард мегузарад.

Ва маҳбасхонаи мазкур аз тарафи маъмурияти он ба «меҳмонхона»-и панҷситорадор табдил дода шуд. Рекламаи ин меҳмонхона қариб ҳар рӯз тавассути телевизион дода мешавад ва маҳбусоне аз наворҳо ҷой мегиранд, ки барои ҷинояти вазнинашон ба ҳукми қатл мансуб дониста шудаанд. Аз он ҷумла, дар ин ҷо маҳбусе бо номи Ширхон нигоҳ дошта мешавад, ки дар куштани Роберт Кеннедӣ айбдор ҳисобида шудааст.

Ва реклама бе натиҷа намемонад. Ба ин ҷо ҳар рӯз садҳо сайёҳон ва паёмнигорон омада, барои афзудани даромади маҳбасхона — меҳмонхона саҳми муносиби худро мегузоранд.

Дуздӣ ҳам гуфтан мумкин нест

Аз хабари Девони Президенти Ҷумҳурияти Африқои Ҷанубӣ маълум мегардад, ки дузди номаълуме ба қароргоҳи сарвари давлат дар Кейптаун сар халонда, як шабро дар ҳамон ҷо гузарондааст. Ин хабари мазкур ҳамаро дар ҳайрат гузошт. Чунки дузди номаълум ҳамон шаб дар қароргоҳ набудани Президент ва ёваронашро аз куҷо дониста ба ин ҷо омадааст. Гап дар сари он аст, ки дузд танҳо як шиша машруботу хӯроки ба тарзи махсус барои сарвари давлат тайёршударо нӯшидаву хӯрдааст ва ҳамроҳи худ боз як шиша аз ин машруботу як килограмм гӯшту ҳасиби махсусро рабудааст. Ба дигар чиз, ҳатто зебу зевар, пул даст нарасондааст.

Дар мамлакати мазкур нисбати дуздон ҷазои сахт, ҳатто ҷазои қатл муқаррар гардидааст. Аз ҳамин сабаб ягон кас ин дуздиро ба гардан намегирад.

Дастпӯшакҳои зидди вирус

Аз маълумотҳои оморӣ маълум мегардад, ки дар гӯшаву канори дунё дар давоми ҳар 20 дақиқа як бор амалиёти ҷарроҳӣ гузаронда мешавад. Ва агар вирус сироят кунад, он ҳам ба духтурон, ҳам ба беморон гарон афтиданаш муқаррар аст. Барои рух надодани он ҳам аз ҷарроҳон ва ҳам аз ёварони онҳо эҳтиёткории махсус тақозо карда мешавад. Зеро барои ҳифозат аз вирусҳо дигар роҳ нест. Акнун пеши роҳи вирусҳо тамоман мегирифтагӣ шуданд. Дар ин бобат кашфиёти олимони олмониву фаронсавӣ даст медиҳад. Онҳо барои ҷарроҳон дастпӯшакҳои махсус офариданд, ки аз ҷиҳати намуд аз пештараашон фарқ намекунад. Танҳо сохторашон тағйир ёфтааст. Яъне дуқабата тайёр гардидаанд. Дар байни қабатҳо моддаҳое гузошта шудаанд, ки вирусҳоро мекушанд.

Моти Дилором

Шумораи 21 апрели соли 2001-и «Овози тоҷик» ривояте бо номи «Ду рух бидеҳ» аз тарафи М. Раҳгузар чоп гардид. Дар он чунин гуфта мешавад: «Мегӯянд рӯзе Ҷаҳонгир бо яке аз шоҳзодагон шоҳмотбозӣ дошт ва ниҳоят қарор шуд, ки ҳар касе бозиро бохт яке аз занони худро ба дигарӣ бидиҳад. Ҷаҳонгир наздик буд, бибозад. Аз ин ваҷҳ бо занони худ ба машварат рафт». Дар он инчунин гуфта мешавад: Ҷаҳонгир, ки чор зан дошт дар машварат барои Ҷаҳонгирро аз вазъияти танг халос намудан ҳар яке манфиати худро ба ҳисоб гирифта бо як байт шеър маслиҳатҳои ҷолиби диққат медиҳанд. Навбат ба зани чорум мерасад. «Дар ин асно зани чоруми ӯ Дилором, ки дар шеър «Ором» тахаллус дошт ва то ин вақт хомӯш буд ва дар атрофи масъалаи шоҳмот фикр мекард, бо ин фард мушкили Ҷаҳонгирро кушода, ӯро аз бохтани бозӣ наҷот дод:

Шоҳо, ду рух бидеҳу
дилоромро мадеҳ,
Пилу пиёда пеш кун,
аз асп киштӯ мот.

Мақсад аз ёдоварии ин ривоят он аст, ки дурустии фикри дар байт зикр шударо дар амал нишон дода варианти дигари ин ҳикоятро ба хонанда пешкаш карданием. Дар афсонаи «Моти Дилором» ёки «Мансубаи (комбинатсияи) Дилором» гуфта мешавад, ки шоҳ Ҷамшед ниҳоят ба бозии шоҳмот аз дилу ҷон дода мешавад. Охири охирон вай бозии шоҳмотро ба бозии қимор табдил медиҳад. Рӯзе аз рӯзҳо байни Ҷамшед ва подшоҳи ҳамсояи вай бозии шоҳмот гузаронида мешавад. Дар бозӣ Ҷамшед мағлуб ва аз тамоми молу мулк ва чизу чорааш маҳрум мегардад. Ҷамшед дафъаи дигар завҷаи нозанинаш Диломро ба бозӣ мегузорад. Дар тахтаи шоҳмот барои Ҷамшед ниҳоят вазъияти ҳалокатовар, ба шоҳаш аз чор тараф хавфи мот ба вуҷуд меояд. Агар навбат ба ҳариф расад, вай бо як бозӣ Ҷамшедро мот менамояд. Дар чунин вазъият Ҷамшед маъюсона оҳиста ба сӯи Дилором менигарад. Дилором, ки дар зери парда бозиро мушоҳида карда меистод, шеъри зеринро ба оҳанг даровардa мегӯяд:

Шоҳо, фараси[1] хеш
ба ноком мадеҳ,
Сарриштаи худ ба
мардуми ом мадеҳ.
Хоҳӣ, ки Дилором зи
дастат наравад,
Ду рух бидеҳу аспи
дилором мадеҳ.

Ҷамшед ба осонӣ ба фикри Дилором сарфаҳм рафта ба мансубаи аҷоиб ҳарифи худро мот мекунад ва бо ҳамин нозанини худ—Диломро аз даст намедиҳад.

Вазъияти танге, ки Ҷамшед ба он афтода буду бо ёрии Дилором аз он раҳой мeёбад чунин аст.

Сафедҳо (Ҷамшед) Ша4, Рh1, Рh6, Аg4, фил h3, nn:f6, g6

Сиёҳҳо Шg8, Рb2, Рb8, Ас4

1. Рh6-h8+Шg8:h8; 2. Филh3-f5+(Дар шоҳмотбозии қадима Фил як хона монда ба дуюм хона мегузашт) 2...Шh8-g8. 3. Рh1-h8+Шg8:h8; 4. g6-g7+Шh8-g8. 5. Асg4-h6+Х.

Ҳотам БОЗОРОВ, муаллими мактаби 14 ноҳияи Фориш.

[1] Т. Фарас — асп.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ӯзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ӯзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Эсон Турдиқулов.

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.
Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависшуда № 16. Г - 444.
Теъдоди чоп 3000.

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: **Т. ОЛИМБОЕВ.**
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М. ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Г. Раҳимова.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кўчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кўчаи Буюк Турон, хонаи 41.